

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozunk mezel gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árbán fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekkért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix	159
Melyik a helyes út? — Id. Egan Lajos	160
Tárca. — Levél Californiából. — Igali Svetozár	160
Gazdasági levél. — Szász Ferenc	161
Talajelőkészítés tavaszra. — Fehér Zoltán	162
Csilisálétrom a réten. — Surányi I.	163
Trágyakonzerváló anyagok. — Dr. Ejury Lajos	163
A hidrogénizárid hatása a növényekre és a rajtuk élő rovarokra. — Dr. Lovassy Sándor	164
Könyvismertetés.	164
Kérdések és feleletek	165
Kérdések: Szegélyfák halóság általi levágatása. J. K.	
— Burgonyautlás. F. Gy. — Peronospora elleni szer. B. Gy. — A majorsági dohánytermelés hogyan és mennyivel előnyösebb a régi feles termelésnél. P. M.	
Feleletek: Rossz luoserna javítása. S. Mező Károly. — Márczius végén lehet-e már kaszálni a legelőt? F. Z. — Tengeriülletőgép. — n. — Lencsetermelés nagyban. S. Mező Károly	
Hírek	165
Aprók	167

SZEMLE.

Az időjárás és a gabonapiacz. — A bankhitelek korlátozása. — A többtermelés elve és a tudás fája. — A malmok és szénbányák refakciái. — A cukorkonvenczió hatása a répatermelőkre. — Akció a dohánybeváltási árak megjavítása körül. — Montegnó eladja erdőségeit. — Ausztráliai vaj és sajt árusítása. — A tojástőzde ügye és a baromfi-termékek hiánya a fővárosban. — A rohamosan eső sertésárak.

Tavasza fordult az idő, dacára, hogy a Meteor havat és fagyot jelentett. Persze volt is a hirtelen olvadással, nagy zene-bona, árvizek, melyek főleg Szatmármegyében és a Duna mellékén mutatkoztak. Midőn e sorokat írjuk, verőfényes, meleg, enyhe napokat élünk, de hogy milyen lesz 24 óra múlva, már azt nem tudjuk. Somogyban mint más vidékeken csendes esők voltak. A gabonapiacz kissé lanyha volt. Üzletelenség a múlt hét vége felé, de már most ismét szilárdulnak az árak. A Wieniek egykézben óhajtják az októberi rozsot konzetrálni. Vigyázz, ha jön a tröszt vagy kartell!

Hawenstein, a Reichsbank elnöke és Pranger, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára a hitel korlátozásának szükségét hirdették, a mi az összes tőzsdéken lanyha irányzatot idézett elő. Nálunk kizárólag ennek a figyelmeztetésnek hatása alatt lanyhult el a tőzsdé irányzata s a nemzetközi piacz papirjai néhány koronával csökkentek. Nyugtalanagot idézett elő az a hír, hogy a wieni piacz nagyobb intézetei siettek megfogadni Pranger intelmét s meg is kezdték a hitel korlátozását. Az építőipar helyzete készítette elő

Berlinben és Wienben is azt a nyilatkozatot, a mely az óvatosabb hitelezésre ösztönzi a pénzintézeteket. Berlinben tudjuk, hogy az építőipar helyzete kritikus. Wienben szintén s a magyarországi pénzintézetek, különösen a vidékiek, tele vannak olyan váltókkal, a melyekre a vállalkozók szereznek pénzt. Egyik előkelő pénzemberünk nyilatkozata szerint az Osztrák-Magyar Banknál is feltűnést keltettek ezek a váltók, a melyekről tudják, hogy olyan függő kölcsön kielégítésére szolgálnak, a melyekből az országban mindenütt derűre-borura építik a költséges házakat. S minthogy a pénzintézetek a jelzálogkölcsönöktől tartózkodnak, ezek a függő kölcsönök állandó veszedelmére válnak a piaczoknak. A vidéki pénzintézeteknek, noha nincs is módjuk kellőképpen ellenőrizni az ingatlan értékét, erőiket meghaladó építési kölcsönöket folyósítanak. Különösen ezekre vonatkozik az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárának intelmé, a mely szorosan összefügg az építőipar nem épen kedvező helyzetével, de intelem a gazdáknak is a hitel igénybevétele szempontjából.

Mindenfelé felzudul a közvélemény az ellen, hogy a malmok általában, de különösen a budapestiek, melyek minden évben és különösen ez idén mesés dividendákat fizetnek, nagy refakciákat kapnak a MÁV. vonalain. Tagadhatatlan, hogy ezen kedvezmény jogosulatlan és most a MÁV. ezen refakciákat meg is kívánja vonni, mert az mesebeszéd, hogy a refakciák nyújtása a lisztexportot megkönnyíti. Egy jottát sem, csak a malmok kapzsiságát növeli. A kik oly jól élnek, mint a malmok, az üzemredukció rémét terjesztik és mert az osztrákok kívánják, ismét megfuvatják a beviteli jegyek hiábváló harsonáját, azért csak a liszt árát emelik, a korpát exportálják és mint már említünk mesés dividendákat fizetnek, melyeket gabnaárnyomásokkal a spekulációk révén érnek el és csak a mezőgazdaság létét megnehezítik s így sem refakciákat sem szubvenziókat meg nem érdemelnek. A vidéken sem jobbák a malmok a Deákné vásznánál. Budapesti árparitáson jóval alól veszik a gabonát, mert a szállítási praetextusok leple alatt nagy levonásokat eszközölnek a termelőnél. Így p. o. Erdélyben 1.25—1.80 frt levonásokkal boldogítják a gazdákat, hogy azután szomszéd malmaikban a gabonát megőröljék. A liszt eladásánál pedig vigan hozzászámítják a szállítást Budapestről.

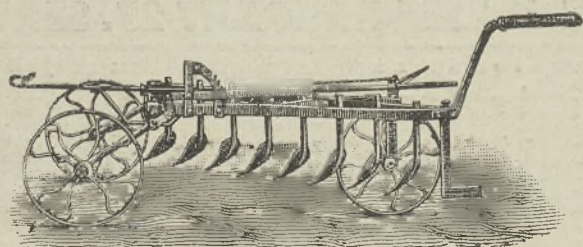
A szénkartell körében sem rozsásabb a helyzet. A magyar szénbányák termékei Wienben olcsóbbak, mintha azokat a bányák szomszédságában levő gyárhoz szállítanák. Az Esztergom vagy Tatabánya—Bánhida és Bruck—Királyhida szállítási reláció olcsóbb, mint ugyanon Budapestre, a mi mindenesetre az osztrák és nem a magyar iparnak kedvez.

Ugy halljuk, hogy kereskedelmi miniszterünk-

nek refakciamegvonási szándékai vannak, mely nemcsak a malomvállalatokra terjeszkedik ki, mert azok a dividendák szerint a saját lábukon is tudnak élni, refakciákra nem szorulnak, de a szénszállítási refakcionális helyzetet is szánálni fogja a miniszter, a mely a MÁV. jobb finanziaális helyzetére nagy befolyással lesz.

A „termeljünk többet“ gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszterünk jelszava mindenképpen viszhangra talált az országban. Ezt nemcsak az „agrárius“ gyűjtő név alatt ismert gazdák karolták fel, hanem mint a mult hetek folyamán észlelhető volt OMKE is. Csakhogy ha ezen jelszó mesgyéjén óhajtunk haladni, ahhoz a legszükségesebb első sorban a tudás mivélése, a mihez sok olvasás, tanulás és képzés szükséges. A tanulás nem szégyen, élesíti az elmét és nemesíti az embert. Mármost az a kérdés vajon, mely nemzetektől tanulhatunk legelső sorban? Ugy véljük, hogy ma legelső helyen áll e tekintetben Amerika Uniója, mely a legnehezebb viszonyok közepette is a mezőgazdaságnak és a közzgazdasággal párosított mezőgazdaságnak legelső emporiuma. Ne elégedjünk tehát meg a mi még igazán nagyon is szerény magyar tudásunkkal, ne nevezünk e hiányos tudásunkat kulturális tekintetekben a tudás Chimborassojának, mely az amerikai tudásnak és haladásnak csak valóságos kis egere: Kis-Gellérthege. Ne szégyeljük bevallani, hogy haladnunk kell, de hogy a haladás segédeszközeit megérthessük tanuljunk az idegen nyelveket, nehogy ezek hiányában legyünk kénytelenek az idegent, a meg nem értés miatt ócsárolni vagy lenézni. Ezen nyelvi és vele szoros összefüggésben levő szükségletek nélkül sem haladásra, sem többtermelésre szert nem tehetünk.

A cukorkonvenczió körül súlyos hibák követték el Magyarország részéről. Nem a kiküldötteket hibáztatjuk, hanem a OMGE állásfoglalását ez ügyben. Ott a cukoripar álláspontjára helyezkedtek mely nem fedi a gazdákéét. Most a cukoradók 50%-os leszállítására fektetik a Közteleken a súlyt. Bon és ha a pénzügyminiszter azt megadja olcsóbb lesz-e a cukor? Dehogy lesz. A spekuláció érdeke, hogy a cukor olcsóbb ne legyen, hanem az az 50%-os adóengedmények a cukorgyárok jövedelmeit és pénztárait fogja gyarapítani és gazdagítani. Miként a baromfi és vadadó elengedése Budapest nem a fogyasztó haszna lesz, épügy a cukoradó mérsékléséből sem a cukorrépa termelőnek, sem a fogyasztónak haszna nem lesz. Ezen adóelengedés különben az államháztartást nem bolygatja meg, de financialiter más újabb adóival pótoltatik. G'upft wie g'sprungen. Ezzel szemben azonban a cukorkonvenczió által megölt konkurencziát mely utóbbit azonban nem nevezhetjük egészsé-

Mezőgazdák.

NYOLGZVASI KULTIVÁTOR

kitünő eszköz tavaszi munkára.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

gesnek, mert tulzásba mentek a cukorgyár alapításokkal, miként a banktőkék felemelésével a bankok, mégis az egyes gyárakkal elégedetlen termelőket kényszerhelyzetbe hozza, hogy továbbra is annak a gyárnak liferálják a répát, mely őket, mondjuk ki az igazat, nyuzza. Az idén a répaszerződések lanyhán és lanyha árak körül folynak, a répa árak estek és noha a morva cukorgyárak most azokat q-onkint 30 fillérrel emelték. Kérdés vajon a hazai gyárak is megteendik azt? Aligha hihető, mert az ipar és kereskedelem morálja nálunk más mint Ausztriában, de a gazdák összetartása is más. Megismételjük, hogy az OMGE nem igen tett szíveséget, a magyar gazdársadalomnak a cukorgyárak melletti állásfoglalásával és bizony az a 50%-os engedmény csak holmi kapkodásnak látszik.

A GEOSZ igen helyesen vetette fel a dohány-beváltási árának kérdését, a melylyel országos körútra indult. Azelőtt minden gazda boldog volt, ha dohánytermelési engedélyt kapott. Jött reá az ukáz a pajták mikénti építése, a kötelező simitók felállítása, stb. szempontjából. Az amerikai kivándorlás, a drágaság és egyéb körülmények azonban megcsappantották a dohánykertészek számát. De az ügyesebbek sem maradtak hon, s így bizony a dohánytermelőnek a kincstár szűkmarkúsága miatt a beváltások alkalmával csak annak kesernyés ize maradt meg. A horribilis biztosítás átlag 14%-os díjai sem a megfelelőbbek és indokolt volna az állami biztosítások, vajudó kérdését, a beváltandó árakéval összekapcsolni. Ugy tudjuk, hogy máris fekszik egy memorandum e tárgyban a pénzügyminiszterium megfelelő osztálya előtt.

Montenegrónak ugy látszik már elfogyott az a három millió koronája, melyet az osztrák kormány előzékenységéből, egy wieni pénzintézetől csak a közel múltban vett fel. Erre mutat, hogy a montenegrói kormány máris új jövedelmi forrásokkal próbálja egyensúlyba hozni pénzügyi háztartásának minduntalan felbillenő mérlegét. Most erdőit akarja értékesíteni Montenegró, a magyar fakartel tagjainak nem kis ijedelmére, a kik ugyancsak felszófolgalták a fa árat. Ugyanis attól félnek, hogy olasz termelők kezébe kerül a nagymennyiségű faanyag és így az Olaszországba irányuló faexport kisiklik a kezükből. Pár hét előtt néhány elsőrendű wieni fakereskedő cégnek ajánlották megvételre a montenegrói állami erdők faanyagát, még pedig elég olcsó áron. De igen közel áll az eshetőség, hogy mégis olasz termelők fogják megvásárolni a 4—5 millió köbméter faanyagot, még pedig az olasz diplomácia

segítségével, mely máris megmozdult, hogy ezt a nagy üzletet olasz vállalkozók számára biztosítsa. Szeptemberben múlt egy éve, hogy tüzetesen foglalkoztunk e helyen az olaszok favásárlásával és kifejtettük, hogy Dalmácia és Bosznia majdnem összes faanyagát az osztrák és érdekelt magyar kereskedőktől az olaszok veszik meg. Ugylátszik most megunták az olaszok a kartell áremelő srófját és közvetítők nélkül akarnak vásárolni. Igazuk van, minden hatás ellenhatást szül, annál is inkább, mert az osztrák és magyar fakartellnek olcsón sem kellett az áru.

Mivelhogy a székesfőváros elárúsító bódéiban a juhhus teljesen kifogyott, most a vaj, sajt és tojás árusítás körül sürgölődik a főváros közéleti ügyosztálya. Hiba volt a juhhus szerződésekkel nem biztosítani a szükségletet. Alkalmunk volt ugy az ausztrália vaját, mint a sajtot megizlelni és elmondhatjuk, hogy ha nem is prima a vaj mégis élvezhető, a sajt pedig az áruban levő gróyinnál jobb. Ha utóbbi ára kg-monkint tényleg csak 2 K lesz, ugy a főváros fogyasztói jó táplálékhoz jutnak. Csak az a kérdés meddig, nem ugy lesz-e mint a juhussal? Az élelmiszer kiviteli r. t., mely az árukat liferálja, most bevitelivé alakult át. A tojás sem hazai, hanem orosz. Evvel a vetélytárral kell baromfi és tojásban megküzdenünk a világpiacon s ime most ő is nálunk piacra talált. Csehül állunk a mi baromfi tenyésztésünkkel. Éppen most vajudik a tojástőzsde létesítésének kérdése és máris pazar kis viták fejlődnek a felől, hogy az miért nem vonul be a szabadságtéri tőzsdeépületbe. Persze ottan még járatanok ezen áruban és most folyik a beharangozás olyképen, hogy egyelőre egy bizottság vagy jury székeljen ott hetenkint kétszer, mely a vitás esetekben a döntő bíróságot képviselné, míg végre a t. jury tagok betanulnának és később rendes tőzsdebíróvá alakul át. Tehát még előbb tanulni kell. De nem ott a hiba. Félős az, hogy ha a tojástőzsde létesül, a kivitel még nagyobb arányokat fog ölteni, holott a befogyasztás szenved alatta. Wienben, sőt Berlinben is, a magyar baromfi és tojás olcsóbb, mint Budapesten és bizony igen gyakran megtörténik, hogy Wienből visszaküldik busás haszonnal az árut az értékesítés céljából. A dolgnak a megfejtése a vasuti rafakciák nyújtásában rejlik, nemkülönben a körül is, hogy a baromfi fogyasztási adóját és a baromfi és termékeinek kövezeti vámját Wienben mint már évekkal ezelőtt megirtuk a magyar termelő fizeti meg. Miként a petróleum, szén, liszt és más termékekre ugy a Wien és Berlin felé vezető kivitel vasuti refakciáit be kell szüntetni, hiszen talán az első főtényezők volnának, hogy a hazai termelő jobb és a fogyasztó

legyen olcsóbb áruval ellátva s inkább a Budapest felé irányuló kereskedelem lebonyolítása céljából a Budapesten túli vasuti refakciák szüntessenek be. Lapzártakor értesülünk azonban, hogy a tojás-tőzsde mégis megalakult.

A sertésárak rohamos esése jelképezi a múlt hét második felét és e hetet. A hizlalók szabadulni akarnak a hizóktól három ókból, u. m. mert először is készen vannak és minden év ezen időtájában természetesen nagyobb a kínálat, mint a kereslet. A második oka pedig az, hogy a gazdák a takarmány készletekkel számolnak. A felesleges takarmány-fogyasztóktól szabadulni akarnak. Főleg a tengeri drága 10 millió q. behozatalra szorul az ország, korpa volt, de nincs a mi pedig volna az kivándorol az országból, az új tengeri még el sincs vetve és ki tudja az milyen lesz. Bizony új év tájáig még hosszú az idő.

A harmadik oka az áresésnek, hogy Galiczia sok sertést dobott a wieni piacra.

A takarmányhiány nézetünk szerint fejlődő állattenyésztésünket alapjában meg fogja rendíteni. Ugy-e jó lett volna a takarmány kiviteli tilalom?
—ix.

Melyik a helyes út?

Irta: id. Egan Lajos.

Nem irigylem Angliát, a nagy iparállamot, mely kiölte fejlődő mezőgazdaságát, ahova 50 év előtt a continens minden haladni vágyó népe, fiainak javát kiküldötte a magasfokon álló mezőgazdaság tanulmányozására. Öblös munkákkal számoltak be a kiküldöttek, a tudás azon nagy forrásából merítve; sok hasznos anyagot adván közre a haladni vágyók tömegének. És jól jártak, szépen haladtak azok, akik az ott tanult dolgokat okos mérséklettel, helyi viszonyainknak számba vételével alkalmazták.

És ime, milyen változás ment végbe a lefolyt 50 év alatt. Anglia, a legtermékenyebb ipar és világkereskedő állam lett, mely minden erejét, minden tudását, ipara, bányászata és kereskedelmi forgalmára használta, elhanyagolva példásan fejlődött mezőgazdaságát, ugy, hogy ebben a részben ma már hozzánk jöhet és jön is fejlettebb gazdaságot megbámulni és terményeink között talál olyant, amit otthon használhat és használ is. Ellenben mi, akik azelőtt csakis az ő iparuk által előállított ipartermékeket ugyszólván kizárólagosan tőlük szereztük be, ma már, vagy magunk készítjük, vagy közelebb eső államoktól éppen oly minőségben és tekintettel közelebb fekvésükre, még olcsóbban is beszerezünk.

Ami pedig itt nálunk megtörtént, máshol is ilyen uton haladva, a világhódító büszke Angliá-

zó gallon törkölypálinkát is főztek. Az ahhoz érték a bor s pálinka összértékét 35 millió dollárban állapították meg. Csinos összeg, mely kétségtelenül szép eredménnyel fog hozzájárulni a farmer amugy is luxust kultiváló életéhez. Egy számadattal bajlódó yankee azt is kitalálta, ha e bor- s pálinkatömeget egy zárt völgybe öntenék, abból oly tó keletkeznék, melyben a nagy csatahajó, a „Kentucky“, egész kényelmesen mozoghatna

Hát igaz, California ma a világ borprodukáló államainak versenyében jelentékeny faktort képez, ugy a mennyiség, mint a minőség termelésében. Főleg a pinczegazdaság s borkezelés tekintetében tettek itt az utolsó években óriási haladást. Szó a mi szó, Asti vidékén ma csak oly Burgundit vagy Champagnert készítenek, mint Gironne vidékén s maholnap végezhetnek a Mosell vagy Rajna vidéki importerek a beho-

zattal, mert vidékük bortermelése itt gyökeret vert s mert ez faktum: California termése ma ellepte nemcsak az egész Egyesült-Államok piacát, hanem Európát is meghódította. Lám a múlt hónapban indult a san-franciskói kikötőből a „Belle of Scotland“, melynek rakományja az európai piacra szánt aszalt szilva és bor volt. Eritt pedig nyolcz millió font aszaltszilvát, meg közel egy millió galon bort, melyből még Ausztriába is volt rendelés! A tavalyi termés export kimutatás csak ez év végén fog megjelenni, de itt vannak az 1910-ik évek, miből látom, hogy nem kevesebb, mint 12 millió gallon bor került innen a külföldi, főleg az európai piacokra. Hogy a panamai csatorna átvágása után, melyet Taft elnök multkori beszédében a jövő év júliusára tűzött ki, tehát másfél évvel előbb, mint a hogy tervezve volt, mi fog történni, hogy fog a borexport emelkedni, minő bénító hatása

TÁRCZA.

Levél Californiából.

(A bortermelés óriási fejlődése. — A Talián elem, mint a fejlődés hatalmas faktora. — Időjárás.)

Irta: Igalí Svetozár.

Oakland Cal. 1912 jan. 13.

Most adták ki a múlt évi bortermelési statisztikát, mely 45 millió gallon bor termeléséről számol be az 1911 év folyamán. Tavaly is ennyi termelt, akkor jubilált a bortermelő-farmer, ma egész természetesen találja mindenki, hogy **leg-alább ennyi** teremjen, ha már nem több!

E számból 18 millió gallon édes és 27 millió resz bor jutott [a gazda pinczéjébe. Hibáznék, ha elmulasztanám megemlíteni, hogy három mil-

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS BAJA

TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgépek bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekevel. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtrör. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméshozamok is). — 8. Örlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmúlhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllős, gróf Karácsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Mátyás Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Machner János Pusztá-Rastovác, Razgha Ernő Honkiskér, Pannónhalmi Főapátság Kismegyer, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibütk, gróf Pejacsevich Tivadar Nasico, Magy. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva: **Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.**

nak, a jövőre nézve kellemetlen sejtelmeket okoz. Erre megmagyarázom én azt az idegességet, melyet e nép vezetői és gondolkodó fejei éreznek, ha látják azt a térfoglalást, melynek folytán Németország és Amerika Anglia megrövidülésével folyton gyarapodik.

Ez Angliának egyoldalú lett életirányzatában, a hirtelen bekövetkező romlásnak csiráját látom. Az ő elhanyagolt mezőgazdasága következtében, a nép munkabíró része kizárólagosan az ipar és bányatermelés szolgálatába állott. Kereskedő hajóinak ezrei széthordták a bánya és ipartermékek majdnem kiszámíthatatlan mennyiségét a világgazdaságra, melyet ugyszólván kizárólagosan ők uraltak és hozták be potomáron az élelmiszereket. Egy ideig sikerült ez a vásár és ez a siker okozta az egyoldalúság kifejlődését, melyben én a jövő nagy bajának csiráját és az angol nép és a vezető elemek nyilván be nem vallott idegességét látom.

Más államok ipara és ipartermelő képessége is annyira haladott, hogy árban és minőségben versenyeznek már az angollal; a közlekedési eszközök kifejlődése pedig képessé tette ezeket a versenyzőket kereskedelmük kifejlesztésére és így sikerült nekik versenyképességükkel már sok helyről az angolokat kiszorítani, pedig ezeknek még az az előnye is megvan, hogy mezőgazdaságukat nem dobták sutba és a megélés eszközeivel nem szorulnak idegen országok termékeire.

A népesség mindenütt szaporodik, mivelődik; igényei ezzel nagyobbodnak, hogy ezek kielégíthetők legyenek, szaporodni kell a jövedelemnek. Milyen veszélyes ez a természetes áramlat ott, a hol az életfenntartó anyagot a lakosság legnagyobb részének idegen helyről kell beszerezni.

Az agrárius ország munkásnépe elsősorban azt termeli, a mi neki és családjának fenntartásához okvetlen szükséges és csak a fölösleget viszi a vásárra, hogy annak árán beszeresse azt, a mit otthon nem készíthet. És ha szorul a kapeza várhat, néha soká is elvár és nélkülözheti a háztartási, ruházati, vagy más cikket, de a fő, az élethez, a munkaerő fenntartásához szükséges anyaga megvan, míg azt a másoknak, az iparosnak, a bányásznak, akárhogy be kell szerezni.

Most már képzeld el, ha az ipar és kereskedelem versenye még tovább fejlődik és azt még az élelmiszerek drágulása is nyomja ott a szigetországon, ahol annak előállítását elhanyagolták; ha ott egyszer a kőszénbányász a strájk helyett a vándorbotot felkapva, szétszóródnak és ennek következtében megáll a nagy a gyáripar és annak munkásai is más kereset után futnak; mit ér akkor a sok hadi és kereskedő hajó, mit ér a sok aranyrud a bank pincében, abból nem lehet jóllakni és ezen az uton az aranyban uszó, iri-

gyelt Anglia attól kódulhat, hogy van sok aranya, de nincs betevő falatja.

Azért vigyázzunk magunkra és igyekezzünk okos szervezkedés útján, önszegélyre nevelt gazdasádsadalmat teremteni és azt jól megőrizni, melyet a kormánynak teljes erejével kellene támogatni és ezen öserő kifejtésére az állam jól felfogott érdekéből együttműködést előidézni.

Ennek az iránynak távol sem az a célja, hogy az ipar és kereskedelem csak egy csöppet is elhanyagoltassék; de legyen ez a helyi viszonyokkal jó, egészséges harmóniában. Egyik érdeknek tulságos fejlesztése a másik érdek feláldozásával, vagy csak elhanyagolásával is nagy hiba.

Fejlődjön az ipar első sorban ott és abban az irányban, mely a mezőgazdaság terményeinek és a földben levő kincsek értékesítését célozzák. De fejlődjön az ott, ahol a nyersanyag közelében van és ahol az ipari munkás könnyebben megél; de nem ott, ahol az igazgató uraknak kényelmes városi élete kedvéért a munkásnép ezrei összezsúfolva, drágán élnek és drágán termelnek a nagy városokban.

Az államszocializmusnak is van fontos kötelessége, az legyen a feladata, hogy az életfenntartása megkönnyítessék, hogy az egészséges egyensúly a spekuláció kedvéért meg ne bomoljon, mert ha a bomlás bekövetkezik, akkor elkezdődik az idegesség fönt is, lent is és elkezdődik az önvédelmi harc, ideges beteg állapotban, már pedig tudva lévő dolog, hogy az nem jó, ha a beteg önönmagát gyógyítja. Korán alkalmazott, erkölcsi és szellemi erőket kell belevinni az önvédelmi harcba, mely nem kint és egyes népfajok föllendülésében keresi a hibát, hanem saját közzgazdasági életének helytelen irányzatában.

Nekünk ott a példa, az irigyelt Angliában, mely hadi óriásokat állít a tengerre, pedig ezzel szembe száll egy kis kézigép, egy magyar mérnök találmánya, melyet éppen a németek most próbálgatnak ki. Ennek a gépecskének segítségével az ágyu golyója, még a hullámzó tenger mozgása közben is holt bizonyosan eltalálja a célpontot és így egy fúrge kis csöppesség hátán levő ágyu, egy pillanat alatt elpusztíthatja a milliós óriást, élő és holt fölszerelésével együtt.

Ilyen eszközökkel akarja Anglia világuralmát fenntartani, a mikor, ha csak kissé megszorul, háznépének nem tud kenyeret adni, mert termőföldjét elhanyagolta, az ipar és kereskedelem rovására.

Megvallom, hogy ez a gazdaság nekem nem tetszik. Én jobban szeretek egészséges falusi szervezetre támaszkodni, melynek szomszédságában van olyan ipartelep, melyben akkor talál munkát a kisgazda, amikor a föld pihen és ha ez a két élet-

érdek egymást támogatja, nem jön létre az ideges állapot és ez a harmónia erőt és kedvet ad a haza fenntartására.

Gazdasági levél.

Írta: Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1912. II. 16.

Tavaszkodunk, legalább is az elolvadt sok hónak melegező helye arra vall, csak az a baj, hogy nem igen lehet bizni az idők járásában különösen nem az idén, mert ez már a negyedik telünk. Ugy általában különben nem igen panaszkodhatunk az ideai télre, mert mióta a nagyobb hidegek beállottak, hát többször volt hótakaró, most nem csak a mostani időtől félünk, mert meleg nappalokat fagyos éjjelek váltják fel s még ráadásul indul egy-egy vetést ritkító vékony szél is. Az olvadás nálunk is fagyott földön történt s hamar is lejött a hó zugó patakokban a hegyekről s aztán hömpölygött s hömpölyög most is tovább a réteken, de még ezeket sem áztathatja meg a legjobban, mert sok helyen kérge a hátuk, — de csinálunk a levezető árkon egy-egy „dugást“, hogy álljon egy kicsit a víz s rakja le termékenyítő iszapját is.

Vetéseink, kivéve az exponáltabb helyeket, elég jól teleltek csak most meg ne szivná a hideg szeles idő.

A buza ára nálunk most 22 korona szemben a budapesti 24 és fél koronás árral. Nyöngünk tehát 2 és fél kor. árkülönbözetet daczára annak, hogy a mi búzánk egy sem kerül Pestre, hanem itt dolgozzák fel legnagyobb részt. Márczius 1-én mikorra tervezik az 5% tarifa emelést, biztos, hogy nem feledkeznek el a m. t. közvetítő kereskedelem még lejjebb nyomni az árakat, illetőleg emelni a differenciát.

E téren mivel volt egy-egy kis szánut is rengeteget tudunk dolgozni, remekül folyt a trágya hordás, el is végezte majd minden gazda, most mig megszólal a pacsirta, pihenhet egy kicsit szegény ökör.

Állatvásárainkon a szarvasmarha árak nem estek, sőt emelkedés tapasztalható, a növendék tinó jószágunk rendkívül magas az ára. Félvér rugott borjúkat meg valósággal kapkodják 160—220 K-kat fizetnek jó 1 évesekért darabonként. Annál nyomottabbak a sertésárak, hizottakért 90—98 fillért adnak csak per 1 kg. süldő rideg jószágért meg 1.20 K-át, pedig 16 K-ás tengerivel él. A ló ára szintén magas. Fekete mangaliczánk lemalacoztak 6 drb az átlagunk, de van sok 9 malaczos is. Ezekből hagyjuk a magnak valót.

„Az erdélyi jellegű magyar szarvasmarhát tenyésztők egyesülete“ megkapta törzskönyvezését, s örvendetes dolog, hogy mind több és több te-

leszen ennek a hazai bortermelésre, arról tán jobb nem is szólni!

Bizonyos az, hogy az itteni bortermelés s kezelése egy egész armádia munkást veszen igénybe s hogy a szőlőbirtokba vagy 100 millió dollár készpénzvagyon van befektetve, mely ha az örült suffragette-áramlat továbbra is így urálja a helyzetet s a női szavazatok ezután is egyik meggyét a másik után teszik „bornemisszává“ (dry), hát a californiai termelőnek vagy uralnia kell a külföldi piacot, vagy boltot csukhat, mert itt Californiában nap-nap után nagyobb divat étkezésnél macska módjára vizet, tejet, vagy vénasszony módjára théat inni.

A „kvaterkázás“ itt ismeretlen fogalom volt s lesz. Ha az amerikai iszik, ugy iszik, hogy a sárga földnél sárgábbá issza magát. A szőlővel beültetett terület ezidőszert 300 ezer acre-t tesz ki, melyből csak vagy 100 ezer esik dombos vidékre,

a többi szép sikon fekszik. Tán félmillió acre, vagy annál több hegyes vidék van, melyre az amerikai nemcsak szőlőt nem ültet, de fitymálja azt, mint legelőt is, ám ezt a területet a talián nap-nap után elfoglalja, be is ülteti szőlővel s a yankee igaz csodálkozására — pénz is belőle!

Ez volt az az elem itt, mely oly lendületet adott a bortermelésnek, mely számokban így formán leli kifejezését: 1908-ban termeltek 4,255.779 gallont, értéke volt 1½ millió dollár s hogy a mult évben, négy év után hová fejlődött a produkezió, azt e sorok elején mondtam el.

Irtam a multkor, indulok haza magán és családi ügyeim rendezésére. Már a pakkolásnál tartottam, midőn a középső államokból jött a szörnyű hideg hire. Egyik vonat a másik után akadt meg Colorado s Kansas államok hófuvatagjai-

ban a hőmérő 20—30 fok —0 alatti hőmérsékletet jelez. S az alatt mig ily rengeteg kegyetlen időjárás kinozza az embert, állatot, még Floridában is tönkre teszi a narancs- és más gyümölcsfákat, mert az Istenítéletes idő 25 év óta nem jelentkezett ily csapás alakjában, addig az udvaromon, keletfelé akasztott Fahrenheit hőmérő netto +58°-ot mutat reggel 8 órakor, mely dél felé 60-on felül száll.

Szabadban az udvaromban levő szegfüvem, muskatlim, rózsám, chryzanthemumom, felfutóm csak ugy virágzanak a ragyogó napsugárban akár május lenne. Sok, sok itt a kókler s az igen alaposan hazug ember, néha tán egy-egy püspök is könnyit magán, ha pyramidális „boos“-tot (füllentést) ereszt meg, ám California klímája, az oly igaz, minőnek a nagy világon híresztelve van: búbájos, egyedüli a világon!

38 év óta állandó

**üzletielvem:
a jónak leg-
javát szállítani.**

FŐ ÜZLET:

**ROTTENBILLER
UTCA 33.**

Kérem tudomásul venni,
hogy az impregnált répamag kizárólag czégem
különleges czikke, s az másnál nem kapható.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST

Helyesen gondolkodó

szamitó gazdák magszükségletük beszerzésénél nem az árakra,
hanem a magvak megbízhatóságára fektetik a fősúlyt.

FIÓK ÜZLET:

**KOSSUTH-LAJOS
UTCA 4.**

FŐÁRJEGYZÉKEM MEGJELENT

s azt kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

nyésztő jelenti be állományát, melyek alapján a siker reményében kezdünk dolgozni. A megállapított típusokat a következő kimutatásban közlöm:

Típusok	Övméret	Törzshossz	Hátosz-szafejtől farktőig	Mar ma-gasság	Hátma-gasság	Farbub magas-ság	Farktó magas-ság	Fej-hossz	Fej-széles-ség	Tejhozam literben a borjú által fogyasztott tej nélkül
Tejelő típus	177-190	160-173	186-205	132-141	132-138	134-141	131-141	48-57	$\frac{18}{20}$ - $\frac{22}{26}$	? 170
Gyorsfejlődésű típus	197-205	176-194	193-199	137-144	137-143	138-143	138-143	49-59	$\frac{22}{23}$ - $\frac{23}{26}$	Test-súly ? 657
Erőtermelő típus	187-200	165-190	195-213	137.5-144	135-141.5	137.5-149	136.5-145.5	46-52	$\frac{20}{24}$ - $\frac{21}{26}$	Test-súly ? 495

A sármási gázforrásnál foganatosítandó építkezések előre vetik árnyékukat. Alig lehet cselédet kapni meg munkást szegődtetni. Egy kis Amerikáról ábrándozik a nép. A levegő nitrogén gyár építése már befejezett terv, minden villanyos szikra nélkül, közvetlen gázzal égetik el a levegőt és keletkező nitrogén-oxidot illetőleg salétromsavat és konyhasóval fogják lekötöni.

Olcso nitrogén műtrágya okosan használva

Talajelőkészítés tavasziak alá.

Irta: Fehér Zoltán.

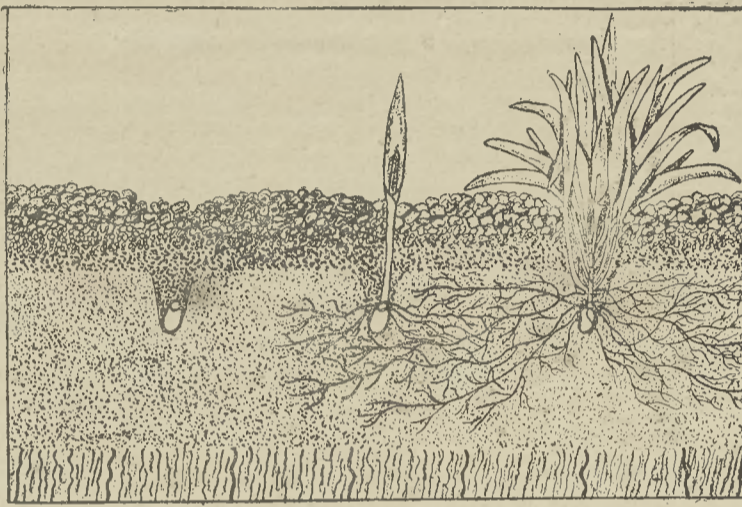
Fel kell tételoznünk, hogy a tavaszi vetemények alá szánt talaj már ősszel jól meg volt szántva és a tél fagyja és nedvességének porlasztó hatásának kitéve, most már a nagy rögök eltűntek, széthullottak és a mély barázdákat is részben betemették, a talajfelületet némileg el-

által vont árkocsák, melyekbe a magvak hullanak, a talaj porozus volta miatt úgy is azonnal beomlanak és így takaratlan mag nincs.

Némelyek, különösen a régi okoskodás szerint úgy vélekednek, hogy vetés után ilyen laza talajt meg kell hengerezni, mert ennek kevés levén a nyirkossága, jól a maghoz kell szorítani a föld tömeceit, hogy mielőbb meginduljon a csirázás mit így tényleg el is érhetnek, azonban elfelejtik azt, miszerint e művelettel a hajcsövességet létre hozták s a talajnedvességnek így szabad utat engednek a levegőbe. Ezt tenni a mi amugy is szárazságra hajló éghajlatunk alatt nem szabad. Sokkal észszerűbb már azok eljárása, kik a gép csoroszlyájára erősítették egy kis keskeny hengert, melynek hivatása csakis a magvak felett megnyomni a talajt, ezzel tehát a talajfelületnek csak igen kis részét teszik esetleg ki a hajcsövesség káros hatásának, de voltaképpen még ez a csekély baj sem következik be, mert keskenyek levén a hengerek, keskeny nyomot is hagynak maguk után, mibe már azonnal bele hull a homok s a legelső szél is hord bele, úgy, hogy voltaképpen csakis a magvakig hat fel a nedvesség az altalajból s ott megáll, mert a felette levő laza réteg utját állja; így a talajkiszáradástól

32-ik ábra. Tömörítővel előkészített talajban élő gyökérzet.

34-ik ábra. Tavaszi buza növekedése különféle állapotban, tömörítővel előkészített talajban.

33-ik ábra. Laza talajban nőtt gyökér.

korszakot fog jelenteni hazánk mezőgazdaságában. Hogy okos felhasználás alatt mit értek az mindnyájunk előtt ismeretes s Cserháti S. könyvéből idézve abban összponosul, hogy a „nitrogént egymagában csak akkor alkalmazzuk, ha tudjuk, hogy a talaj a többi tápanyagból elegendő mennyiséget tartalmaz különben pedig adjunk kivüle az egyéb szükséges tápanyagokból eleget“. Nálunk speciell a mezősegen foszfát trágyával kombinálva humuszos agyag földjeinken hol káli van elég, sok jót várhatunk mesterséges nitrogén trágyától úgy vetéskor, mint felségélyésére a növényzetnek.

Majd meg látjuk! Most egyelőre érzük be a reménységgel s gondolkozzunk azon, hogy mint tudunk gazdálkodni, mert itt mifelénk a sok parcellázással már odáig jutottunk, hogy alig tudjuk kiadni a tengeri földeket harmados mivélésre, ellenben a legelőket úgy keresik, hogy bolondulnak utánna, de csak készpénz fizetésért, mert holmi napszám meg szakmány munkákért nem igen vállalják. De mivel úgy másképen jól megfizetik távolabb eső földjeinket dehog is törjük fel legfeljebb azért, hogy jobb legelőt létesítsünk rajta. Ugy forgatja az ember a köpenyegét a hogy fuj a szél.

Most pedig sokszor viharos gazdai életünkben édes mindnyájunknak azt kívánom, hogy a közeledő tavaszi munkaidőben kedvező szelek hajtásák előre kenyeret kereső hajónkat.

rónázták s jelenleg rajta az egyenetlenségek nem oly szembetűnők, mint a tél elején voltak; ezen simítómunkában különben a szelek és a csapadékok, az eső és a már elolvadt hó vize segédkeztek a fagynak. Közönséges laza tiszta homoktalajban mely a természettől fogva is porhanyó és minden kis göröngye a legesekélyebb érintésre szétomlik, könnyű a tavaszi vető munkája; egyszerűen megboronálja földjét vasfogyó eszközzel s utánna már mehet a vetőgép. A boronálás ez esetben inkább talajkeverésre mint lazításra szolgál; legfeljebb a megnyomott (hó által a felületen megtömött) talajnak ezzel netán előállt hajcsövességét van hivatva megszakítani a borona munkája, hogy a talaj alsóbb rétegének nedvessége ne tudjon a felületet hatni és itt elpárologni. Néhol a vetőgép előtti boronálást feleslegesnek tartják homokban, azt vélve, hogy az úgy is laza talaj még inkább ki lesz ezzel téve a szél játékának. Szerény nézetem nem helyeselheti ez okoskodást, mert a már említett czélokon kívül a boronálásnak hatása folytán a talaj felületén kezdődő vadvegetáció, a gyomok csirázása meg lesz gátolva, tönkre lesznek téve a gazmagvak fejlődő csirái, letörve és eltemetve úgy, hogy többnyire már nem képesek újból annyi erőre kapni, hogy a tavaszi vetést elnyomhatnák, mi könnyen meglehetne, ha gátat nem vetnénk terjeszkedésüknek. Vetőgép után homokban teljesen felesleges a boronálás, mert a csoroszlyák

nem kell félni. Ezen eszmemenet indította az amerikai gazdák reformátorát Campbell-t legújabb elméletének kifejtésére s egyik eszközének a tömítőnek (packer) szerkesztésére. Ő a gép előtt esetleg már ősszel teszi meg a talaj tömítő segélyével azt, mit a kis hengerek a gép után végeznek, de míg ez utóbbiak csak közvetlen a mag szomszédságában működnek, a tömítő az egész talaj felület alatt egy bizonyos mélységben megtömi a földet úgy, hogy az alsóbb réteg nedvessége idáig hatolhasson fel az előállított hajcsöveken. Ezzel azt éri el, hogy a csirázásnak gyorsan induló magvakból eredő gyökerek nem csak életük első óráiban, de később is nagyon könnyen a legnagyobb közelségben jutnak az éltük fentartásához s fejlődésükhez szükséges talajvizhez s ez által egyéb tápanyagokhoz is, mert hisz tudvalevőleg a nedvesség oldja fel a talajsókat és teszi azokat a növényzet gyökerei részére hozzáférhetőkké. Így hát legjobban jár el az, ki a nagy amerikai tanácsát követi, miután vetése leggyorsabban fog fejlődni s a növényi és állati ellenségeknek legjobban fog tudni ellentállani, mert legerőteljesebb lesz; de egyben függetlenítve is van az ily vetés a tavaszi időjárástól, mert ha áprilisban — mint ez nálunk is sokszor megtörténik — egy csepp eső sem esik, azért a vetés vigan fog fejlődni, van miből táplálkoznia s nem kell a szegény gazdának epekedve nézni az eget, hogy

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2-3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

mikor hull már az áldás belőle? Szavaim igazolására szolgálnak a mellékelt ábrák.

A mit a homoktalajról mondtam, ugyanaz áll homokos talajokról is, tehát a homokos agyag, h. vályog, h. televény, h. márga és h. lösz talajról is, melyeket vidékenként szürke-, fekete-, sárga-, barna-homok név alatt is ismernek. Tehát ilyen szintén még elég könnyű vagyis laza talajon is ugyanugy lehet a vetés előtt eljárni, mint fentebb írtam, legfeljebb néhol kell talán a boronálást megismételni vagy a boronát megterhelni, hogy fogai mélyebben hassanak a talaj testébe s jobban keverjék annak egyes részeit össze, vagy ha gyenge tél után, avagy a hónyomás miatt keményebb réteg képződött volna az ilyen földön, mely a borona fogait magába bocsátani nem akarja, akkor a porhanyítóhoz kell fordulnunk, hogy a vetésnek legjobban megfelelő talajelaprózást előidézhesük. Annyiféle porhanyító (kapacsának is nevezik) eszköz van ma már, hogy valamelyiket külön ajánlani feleslegesnek tartom, hisz a fő miszerint a kívánalomnak megfelelő munkát végezzon és az igavonókat tulságosan meg ne erőltesse. Már annyira előzékenyek a gyárosok, hogy pár napi kísérletre is adnak át ily eszközt csak üzletet csinálhassanak, mert nagy a konkurencia. Ritkább fogu (vagy karu, esetleg késű) porhanyító között még maradhatnak el egyes rögek melyek a lelkiismeretes gazda szemét bántják s hogy ne kelljen ezeken keresztül bukdácsolni a vetőgéppel, okvetlenül (fogasoltassunk) boronáltassunk is gép előtt, de a tömitést sem tanácsos elhagyni ugyanazon okokból, melyeket a homoktalajnál felemlítettem már. — (Porhanyító gyanánt a tárcsás borona is használható.)

Az ugynevezett nehéz — kemény — kötött talajoknál (agyag, vályog) a vetés előtti munkálatokból egyáltalán nem lehet kihagyni a porhanyítót, annak kell az elsőnek s legelőkétesebbnek lenni, ez az alapja a talajelőkészítésnek; ez után pedig szinte okvetlenül minden esetben meg kell adni a boronálást is, hogy a vetőgéppel minden tekintetben kifogástalanul dolgozhassunk. Különben itt recepteket előírni nem lehet, ezek csak irányító tanácsok, melyeket hosszú gyakorlatom után adni bátorodom fiatal kezdő gazdáknak, azonban mindig a helyi viszonyok és az éghajlat szülte körülmények, az időjárási befolyások azok, a melyek minden egyes esetben előírják, hogy mit tegyünk és hogyan tegyük azt. Csak még egyet jegyzek meg, azt, hogy kötött talajoknak a talajszemcsék súlyánál fogva az a tulajdonságuk, miszerint a legelőkétesebb lazítás után is hamarosan önmaguktól is megtömődnek s a legkisebb eső is úgy működik ezeken mint egy tömitő; tehát magától értetődik, hogy ily talajban a Campbell-féle packernak nincs dolga, mert az ő munkáját úgy is elvégzi a természet.

Vannak esetek, hogy oly gyenge fagyokkal mentünk át a télen, melyek még a homokos talajok rögeit sem tudták szétmálasztani s tavaszra kelve még ezeken is erősen, talán duplán kell porhanyítókkal megjárni a földet és utánuk még a legnehezebb vasfogast is megterhelve vontatni hogy hiba nélkül bevegye a magot a megkérgesedett, összenyott talaj, melyet oly sok munkával alig tudunk kellőleg megporhanyítani. Midőn még az ugynevezett laza talajban is felesleges teljesen a tömörítő munkája, mert eléggé megtömődött szántónk és tetejébe még oly esős is a kikelet, hogy alig birunk vetni a nagy nedvesség miatt. Máskor meg kemény fagyok, hosszantartó száraz hideg idő és hótalan tél még a legkötöttebb agyag talajt is oly laza, porhanyó, hamuszzerűvé tette, melyet csakis elronázás és egy kis keverés czéljából kell könnyű boronával megjárni vetés előtt s még a tömörítőt is igénybe kell venni, tekintettel a száraz időjárásra s szárító szelekre, melyek a porfinomságu feltalajt különben elhordanak talán a mag fészkeig. — Egy szó, mint száz, tavasszal a mint elmúlt a föld fagyja és a talaj nyirkossági állapota megengedi a vetést, menjen ki a birtokos, vagy gazdatiszt maga, próbálja meg milyen munkát végez a porhanyító, milyent a borona s saját szemeivel győződjék meg róla, hogy a vetésre szánt föld elkészítésének jóságához kifogás nem tér; akkor tavaszi vetései is kifogástalanok lesznek. De rábizni ezt a kényes munkát a béresre, kocsisra, csószra, hajdura, előljáró cselédre nem szabad, mert annak a legjobb akarattal mellett sincs meg a kellő gazdasági intelligenciája ahhoz, hogy megtudja itélni mikor kifogástalan a munka,

neki főczélja t. i. legtöbbnyire, hogy mielőbb s minél kevesebb erőfelhasználással végezze a tavaszi vetést, a minőségre nem sokat ad, azt tartva: lesz itt termés, ha az időjárás beüt és Isten akarja.

Chilisalétrom a réten.

Írta: *Surányi I.*

A füves takarmánytermő területek hosszú időn át, nitrogéntrágyázás tekintetében, a legmostohább elbánásban részesültek. A legujabb időkig csak a trágyalé alkalmazása volt annyira a mennyire elterjedve, a szalmás istállótrágya körülményes kezelése miatt a réten soha sem tudott elterjedtségre szert tenni. Ma már tudjuk, miszerint a trágyalévet, hogy kellő és nem káros hatást érjünk el vele, a mely nagy teriméjénél és rossz szállíthatóságánál fogva is igen alkalmatlan trágyanem volt, nagyon jól helyettesíthetjük a chilisalétrommal, a melynek kezelése és alkalmazása sokkal egyszerűbb és gazdaságosabb. A chilisalétromnak rétmütrágyázás szempontjából igen nagy a jelentősége. A mütrágyázási kísérletek legtöbbje arról győz meg bennünket, hogy a foszfát, illetve lazább talajokon adott kálfoszfát trágyázásnak csak akkor lesz meg a teljesen kielégítő eredménye, ha mellettük nitrogénvisszapótlásról is gondoskodunk, mert alig van olyan talajnemünk, mely nitrogénben hiányt nem szenvedne, különösen réttalaj, mely bizony alig-alig látott valaha is valamelyes trágyázást. A chilisalétromnak kedvező hatása arra a körülményre vezethető vissza, hogy már akkor szolgáltat a fiatal növények számára könnyen felvehető nitrogéntáplálékot, mikor azok az időjárás enyhére fordultával fejlődésüket, növekedésüket épen, hogy megkezdik, mikor még a talaj — különösen a kötöttebb, hidegebb természetű — még nem melegegett fel annyira, hogy a nitrogéngyűjtő baktériumok működése megindulhasson. Innét származik a gazda azon tapasztalata, hogy chilisalétromozott rétének növényzete már kora tavasszal buja növekedésével és haragos zöld színével élesen kiválik.

A különböző trágyafélékkel ellátott rétek természet botanikai elemzésnek vetve alá látható az is, hogy a legtöbb esetben a chilisalétrom hozott létre, maximális termés mellett, legjobb minőségű takarmányt. Lehetnek esetek, mikor a pillangósok százalékos csökkenése mutatkozik, ez azonban korántsem esik mérlegbe a salétrom hátrányaként, mert a látszólagos csökkenést csak az idézi elő, hogy a fűfélék, melyek a tömeget adják, számbelileg gyarapodtak, a gyep a mit az aránytalan sok pillangós hézagossá, ritkává tesz, zártabbá, kiadósabbá vált. Általán elterjedt az a nézet, hogy a chilisalétrom hatása a milyen gyors, olyan rövid időre — legfeljebb egy évre — terjed. A kísérletek azonban melyek a mütrágyák alkalmazásának jövedelmezőségét nemcsak egy évi, hanem az utóhatást is tekintetbe véve 2—3 évi megfigyelésekből — egyedül helyes módon — állapítják meg, annak a megállapítására vezettek, hogy chilisalétrom hatása nemcsak egy, hanem két sőt három évre is kiterjed. Fel kell tenni azt, hogy a chilisalétrom nitrogénje a talaj mélyebb rétegebe vándorolva más nitrogénvegyületté alakul át, s itt rendelkezésre áll a növénygyökereknek, melyek a talajnak aránylag igen mély rétegeibe lehatolnak. Innen van és ez teszi lehetővé azt is, a mit elég sok gazda tapasztalt már, hogy ha az első évben a kedvezőtlen időjárás miatt érvényre nem juthatott, a második, sőt esetleg a harmadik évben tűnik fel a kiszórt mütrágya — jelesen a chilisalétrom — kedvező hatása.

Trágyakonzerváló anyagok.

Írta: *Dr. Ejury Lajos.*

A trágyakonzerválás czélja, hogy a trágyában lévő, illetve keletkező értékes növényi tápanyagokat a veszendőségtől megóvjuk. A trágyában a következő értékes tápanyagok foglaltnak: foszforsav, káli, mész és nitrogén. Ezek közül a három első nem szorul konzerválásra, mivel nem illanó vegyületek; a trágyalében feloldódnak ugyan, de az oldat nem szivároghat el, ha a trágyatelep helyesen van építve, illetőleg, ha a trágyát jól kezelik. A konzerválást a nitrogén és ezen kívül olyan szerves anyagok igénylik, melyek a korhadás és rothadás alatt teljesen megváltoznak.

A trágyában előforduló komplikált szerkezetű

szerves vegyületeket a különböző baktériumok mindinkább egyszerűbb és végre egészen egyszerű gázalaku testekre bontják, minők a különböző szénhidrogének és a szénsav. Ha tehát a trágya szerves anyagait megakarjuk tartani, akkor e baktériumok tevékenységét kell megakadályozni. Mit elérünk, ha a trágyát kainittal vagy karnallittal szórjuk be. A kainitnál előnyösebb a karnallit, mivel ez kevésbé marja az állatok patáit. Nevezett kálisókból a trágya behintésére 4—5%-ot használunk. A konzerválásnak kálisóval az a haszna is meg van, hogy olyan talajoknál, melyek egyébként is kálit kívánnak, a külön kálitrágyát megtakaríthatjuk. Humuszban gazdag talajra szánt trágyát nem szükséges kálisóval konzerválni, mert ilyen esetben a trágya szervesanyagainak megtartásáról lemondhatunk.

Különösen fontos a trágyában a nitrogén vegyületeinek konzerválása. A nitrogén a trágyában igen változatos formában van jelen, ilyen vegyületek a következők: ammoniák, amidok és aminok. Ezek mind könnyen bomló és illanó vegyületek, némelyik már magától illanó természetű; mások pedig baktériumok hatására alakulnak át illanóvá, nevezetesen szénsavas-ammoniókká. Az ilyen lugos természetű, könnyen bomló vagy illanó nitrogéntartalmú vegyületek konzerválására legjobbak a savi konzerválóanyagok, minők a kénsav, a szuperfoszfát és a szuperfoszfátgipsz. A szuperfoszfát ugyanis mindig tartalmaz szabad kén- és foszforsavat, a szuperfoszfátgipsz szintén foszforsavat, melyek az illékony ammoniákat megkötik, mivel azt nem illaró ammoniáksókká alakítják át s így az értékes nitrogén a trágyában marad.

Megjegyzendő, ha konzerváló anyagul kénsavat használunk, akkor Maercker tanácsa szerint annyi kénsavat alkalmazzunk, hogy a trágya épen közömbös kénhatásu legyen. Konzerválás kénsavval csakis azon esetben fizeti ki magát ha a trágya nem kíván belőle sokat a közömbösítésre, mert ellenesetben a konzervált nitrogén kilogrammjá bizony többé kerülne, mint a kereskedésben kapható nitrogén mütrágya és ez legkevésbé sem volna gazdaságos. A kénsavnak konzerváló hatása nem csupán abban áll, hogy az ammoniákat megköti, hanem baktériumölő hatása is érvényesül. Ezen sav ugyanis leszívórog a trágyatelep alsó rétegeibe, ahol épen a legkárosabb, a salétrombontó baktériumok tanyáznak s ezeknek tevékenységét megakadályozza. A kénsavnak alkalmazása trágyakonzerválásra — ha még oly előnyös is — mégsem ajánlatos s azt általánosságban behozni nem is lehet. A kénsav kezelése nemcsak igen körülményes, de veszélyes is, annak szállítása, homokkal keverése, a félig száraz tömegnek szétszórása, valamint egyéb kézfogások nagy gyakorlatot és elővigyázatot követelnek s a vele bánásnál sok ruha és csizma megy tönkre.

Ha az ammoniák konzerválására szuperfoszfátot vagy szuperfoszfátgipszet használunk, akkor az ammoniák ezeknek hatására kénsavas, illetőleg foszforsavas ammoniókká alakul át. Mivel a nevezett két mütrágya piaci ára még mindig elég magas, csak akkor fizetik ki magukat mint konzerváló anyagok, ha mellettük külön mint mütrágyákat nem szükséges alkalmazni, azaz mint konzerváló anyagok egyuttal a trágya-szükségletet is fedezik.

A kainit és karnallit az ammoniákat bizonyos mértékben szintén megkötik. Ezen sók, különösen pedig a kainit kénsavas magnéziát tartalmaznak, mely a trágyában keletkezett szénsavas ammoniákat a már nem illanó kénsavas ammoniókká alakítja át.

Kitűnően, az előbbihez hasonló értelemben konzerválja az ammoniákat a gipsz is, megjegyzendő azonban, hogy vele kellő hatást csak úgy érünk el, ha a trágyára azt bőségesen szórjuk.

Az istállótrágyában a nitrogénnek egy része salétromossavas, illetőleg salétromsavas vegyületek alakjában van jelen, melyek az u. n. nitrifikáló baktériumok hatására keletkeznek. Ezen vegyületekre a denitrifikáló baktériumok bomlasztólag hatnak. Ezen baktériumok tevékenységét módunkban áll csökkenteni az által, hogy a trágyatelepre hordott trágyát beszórjuk márgával. Márga, illetőleg mész jelenlétében a trágya gyorsan bomlik, az eléggé felmelegszik, a korhadási baktériumok erőteljesen működnek, miáltal a denitrifikáló baktériumok tápanyagai gyorsan elpusztulnak s így ezek működése is megszűnik.

Trágya konzerválásra igen beválk a mész, valamint a tőzeg is. A szénsavas mészből naponként egy állatra számítva 2 kg., a tőzezből pedig 1 kg. használandó.

Trágyában a nitrogénvesztés helyes kezelés mellett konzerváló anyagok nélkül is leszoríthatjuk a minimumra. Ilyen esetben elsősorban nagy gondot kell fordítani a trágya rakására. A trágyatelep legyen olyan méretű, hogy ott az összes trágya elférjen, a rakás magassága ne legyen $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ m.-nél nagyobb, mivel vastagabb rétegnél az erjedési folyamatok nem egyenletesek. A trágyagödör ne legyen igen terjedelmes, mert különben igen sok esővizet vesz fel a trágya; továbbá nagy terjedelemmel a trágyatelep igen lapos és könnyen kiszárad. Ha szalmával almozunk, egy marhára 4^2 m., egy lóra $2\frac{1}{2}^2$ m. terület számítandó; tőzegalomnál kisebb méretek is elegendők.

Fontos dolog a trágyatelep helyének megválasztása is; így ne állítsuk azt fel mély helyen, mert ez esetben az esőviznek mintegy gyűjtőhelyévé válik. Legyen tehát a trágyatelep magas és védett, árnyékos helyen, lehetőleg az istálló északi részén fákkal körülvéve. A trágyatelepet úgy kell építeni, hogy annak fekeke, valamint oldalfalai is bizonyos magasságig vízhatlanok legyenek, így az értékes növényi tápanyagokat tartalmazó trágyalé nem szivároghat el, ezen célból a fenéknek és oldalfalaknak kitömése csupán agyaggal nem elegendő, legjobban cement vagy beton. A trágyatelep fekeke egyik sarok felé lejtessen, így a trágyalé ide folyik, honnét alkalmas kutba vezethető, így aztán a trágyát szivattyú alkalmazásával még tartós szárazságban is eléggé nedvesen tarthatjuk. Ha a trágyatelepet a napsütés éri, sok nitrogén vész kárba, mivel a trágyában keletkezett szénsavas ammóniák, már enyhe melegen is könnyen szétbomlik ammóniákra és szénsavra, s így az ammóniák teljesen elillanik a levegőbe. Nagyon czélszerűen járunk el, ha a trágyatelepet alkalmas tetővel védjük a légköri csapások ellen, mi a trágyalét nagyon felhigítja. Az esőviznek bejutását oldalról alacsony téglavagy kőfállal akadályozzuk meg, amely azonban úgy legyen építve, hogy tipratás végett az állatot a telepre hajthassuk. (Vagyis ha a fal nem elég magas, föléje korlátot készítsünk.) A trágyarakásban ugyanis az erjedés alatt kisebb-nagyobb üregek keletkeznek, melyek a további egyenletes erjedést megakadályozzák, ezért időközönként a trágyát tipratni kell. Ez a legolcsóbb és legjobb konzerválás, általa a nitrogénvesztés szintén a minimumra redukálható.

A helyes trágyakezelésnél arra is fordítsunk gondot, hogy a különböző állatoktól eredő trágyát ne csak rétegezzük, hanem jól össze is keverjük, amit gereblyézással érhetünk el. Ha ezt tesszük, a heves és hideg trágyák egyenletesen oszlanak el s ezáltal a trágya erjedése is egyenletesen folyik le.

Ha tőzeggel rendelkezünk, időközönként szórjunk egy-egy réteget a trágyatelepre, az illanó nitrogénvegyületeket ez is igen jól visszatartja.

A hidrogéncianid hatása a növényekre és a rajtuk élő rovarokra.

Irta: dr. Lovassy Sándor.

Múlt lapszámunk „Aprók” rovatában leközlött volt a gyümölcsfák féregmentesítését cymagázzal amerikai módszer szerint. Nagy örömmünkre szolgál, hogy kiváló szakértőnk Jablonowsky József a rovarantani állomás vezetője

máris kísérleteket végeztetett e téren és Lovassy Sándor dr. tanár Keszthelyen volt a kísérletek vezetője melyek a hidrogén cyaniddal megejtettek és a „Természettudományi Közöny” (XLIV. köt. 4-ik 548-ik füzet) apró közlemények rovatában, oly remekül ad vissza. Mivelhogy ezen czikk közérdekű, bátorkodunk azt a „T. K.” szószerinti szövegében reprodukálni.

„Ujabb időben a kártékony rovarok, különösen a nagyban nehezen irtható paizstetvek ellen az amerikai kertészkedők a gáznemű hidrogéncianidot, vagyis kéksavat alkalmazzák, mely a leggyorsabban ható s legnagyobb mérgek egyike s épen ezért a legmegbízhatóbb rovarölő szer.

A szabadban álló fákat, vagy csoportba összerakott, földből kiszedett, avagy csopertba növényeket légzáró szövetből készült sátorozású takaróval fődik le, földre érő széléit néhány ásonyi földdel lenyomják s csak egy helyen hagynak ideiglenes nyílást a kéksav fejlesztésére szükséges anyagok behelyezésére. Majd alkalmas nagyságu csészébe vizet s ebbe óvatosan tömény kénsavat öntenek, az edényt tartalmával pedig a sátor ideiglenes nyílásán át oly mélyen teszik a sátor alá, hogy azt az ember a benyújtott karjával épen elérhesse. Ezután vékony itatós- (cigaretta-) papirosba burkolt ciánkáliumot dobnak az edényben levő folyadékba s a sátor nyílását hirtelen elzárják. Az itatóspapiros átázása után, tehát néhány pillanat múlva meginduló chemiai átalakulás következtében rohamosan fejlődik a gáznemű hidrogéncianid, mely a takaró alatti tért hamarosan átjárja s 15—60 percz alatt a növényeken levő mindenféle állatot elpusztít, a nélkül, hogy a növényeknek ártana.

Ez idő letelte után a sátorozó szövet széléit rudakkal óvatosan, lehetőleg lélekzetvétel nélkül, feltámasztják, hogy a mérges gázt a szél minél előbb tova vigye. A nagyobb sátrakat karikákon át huzgált zsinórokkal nyitják fel.

A hidrogéncianidgáz előállítására a sátor ürtartalmának minden köbméterére általában 40 g vizet, 20 g kénsavat s 10 g ciánkáliumot használnak. Minthogy azonban az ipari czelokra való, kereskedésbeli ciánkálium rendszeren csak félakkora százalékos, mint a kémiaiilag tiszta, jobb ebből is 20 g-ot használnak.

A múlt években Jablonowski József, a m. kir. rovarantani állomás igazgatója, az almafa vértetűjének (*Schizoneura lanigera* Hausm.) irtása czéljából hidrogéncianiddal Keszthelyen kísérletezett. A sátrat kezelésemre bizza s így a magam portáján is kísérleteztem. Arról kívántam ugyanis meggyőződni, mily mértékben irtja a hidrogéncianid a paizstetveket s más nehezen irtható növénytetvet s mennyiben árt a különböző természetű növényeknek?

Kísérleti anyagul egy nagyobb *Aucuba japonica* L. t választottam, melyet szép, szabályos termete s földig leveles volta miatt diszitonövény gyanánt egyik melegebb üvegházamban tartottam télen át, hol az *Aspidiotus hederæ* Vallo névű paizstetű a levelek alját úgy ellepte, hogy fehérnek látszott. Tapasztalásból tudtam, hogy az *Aucubát* erősebb lemetzesséssel sem igen lehet a paizstetűtől alaposan megtisztítani, ezért érdekelt a hidrogéncianid hatása.

Üvegházakban nagyon nehezen irtható a *Dactylopius adonidum* (L.) névű, fehér viaszsertékkal megrakott, mászkáló természetű növénytetű; néhány növényemet ez is ellepte, névszerint egy *Peireskia aculeata* Mill. névű kaktuszra oltott *Epiphyllum truncatum* Haw.-ot, a melynek izei közül sehogyssem tudtam a rovat kipusztítani; reáment néhány *Echinopsis gemmata* K. Sch. névű gömbkaktuszra is. Ezeket is kísérletem körébe vontam nemkülönben a *Coleus*

hybridus-nak a növénytetűtől ellepett *Thermidor* névű ellentállóbb varietását is.

A most említett növényeket sátor alá helyeztem s a fent körvonalozott eljárással, tekintettel a paizstetvek nehezebb irthatóságára, 60 perczig tettem ki a hidrogéncianid hatásának.

Az eredmény várakozásán felüli volt: az *Aucuba*-ról simításra korpaszerűleg hámolt le a sok paizstetű s a rákövetkező nyáron nyoma sem volt rajta s a hidrogéncianid a növénynek egy cseppet sem ártott; a kaktuszokról is petéstől együtt teljesen eltűntek a tetvek s a mérgegy órai hatását az *Echinopsis*-kaktuszok is egészen jól elviselték; ellenben a *Epiphyllum* alanyát alkotó *Peireskiát* a földig tönkre tette. E miatt a beoltott *Epiphyllum*-ágak később egyenként hullottak le, de nem veszték ki, mert a melegházi szaporítóban valamenyi darabja meggyökeresedett. Az elpusztult *Peireskia* a földalatti szárrészből a következő nyáron kihajtott s hosszú szárat fejlesztett. A *Coleus* földfeletti részeit szintén elpusztította az egy óráig ható kéksav, de többől ez a növény is kihajtott.

Kísérleteim szerint: 1. a különböző növények érzékenysége különböző a hidrogéncianid hatása iránt s így a rajtuk levő s más eljárással nehezen irtható rovarok pusztítása alkalmával a kéksav hatásának időtartama az érzékenység szerint szabadon meg s az amerikaiak által 15—20—40 perczben megállapított idő veendő zsinórmértékül; 2. a paizstetveket és a *Dactylopius* névű növényi tetvet, az üvegházak e két legnehezebben irtható növényellenségét, a hidrogéncianid biztosan irtja.

A hidrogéncianid halálos mérge az emberre is; alkalmazása tehát gondos figyelmet és körültekintést igényel.

KÖNYVISMERTETÉS.

Gazdasági és műszaki szakkönyvek jegyzéke 1912. Szerkesztette *Sammüller* Károly, a „Patria” könyvkiadóhivatalának főnöke. A „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. most adta ki a nála kapható gazdasági és műszaki szakkönyvek legújabb jegyzékét, amely az összes fontosabb szakkönyveket felöleli ügyes és áttekinthető összeállításban. A szakkönyvek legújabb jegyzékét megkeresésre ingyen küldi meg a „Patria” r.-t. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kisgazdaságok számvitele. A „Köztelek Olcsó Könyvtára” III. évfolyamának 11—12. füzeté. Irta: *Matlavkovszki* Tádé. Budapest, 1911. Ára 1 K. Megrendelhető a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságnál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). Egy megfelelő számtartási rendszer összeállítása nehéz feladat elé állította még a munka elméletileg és gyakorlatilag annyira képzett megíróját is, akinek azonban sikerült a dolog lényegéből folyó nehézségeket leküzdenie és teljes sikerrel oldotta meg a feladatot. A füzetben gyakorlatilag és részletesen ismertett számtartási rendszer a lehetőségig egyszerű, világos, könnyen áttekinthető és összefoglalható, bár a számadásilag fontos minden egyes mozzanatra kiterjeszkedik. Ennél egyszerűbb számtartást összeállítani nem lehet és amidőn ama nézetnek adok kifejezést, hogy minden kisgazda nm tudhatja a számadását még eszerint sem vezetni, az nem a munka hiányát jelenti, hanem azt, hogy a rendszeres gazdasági számtartás vezetéséhez bizonyos fokú intelligencia, kissé szélesebb látóköri és több-kevesebb józan ész meg tanultság szükséges. Még ezt a végtelenül egyszerű számadást is csak intelligen-

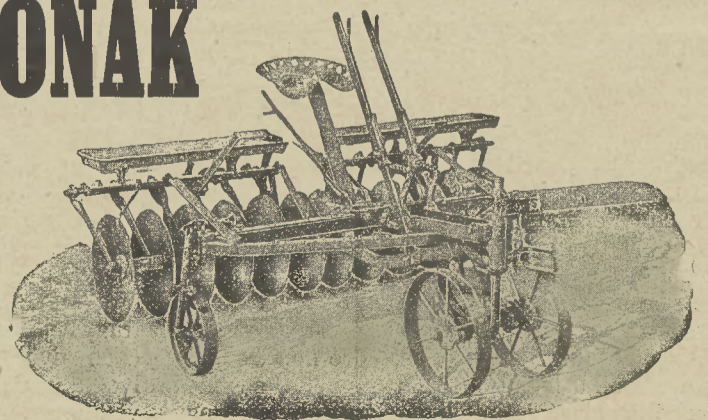
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

sebb kisgazdák fogják tudni vezetni, de tulajdonképpen e könyvre ugyanis csak ilyeneknek van szükségük. A könyvben ismertetett számtartás czélszerűen atkalmazható a kevésbé bonyolult számadással bíró nagyobb üzemekben is és különösen a kisközépbirtokosok nagyon hasznos és gyakorlati rendszert találhatnak benne.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Szegélyfák hatóság általi levágatása.*

Tizenöt év előtt a községi közdülőt mellett, saját területéből ásott egy méter széles árok-
nak tagom felőli oldalába ültetett fűzfák, egyfelől előkerítésül szolgálnak, másfelől az 5—6 évenként a földnél levágott sarjfa az árok — más czélra nem használható — területének jövedelmét képezik. Van-e joga a hatóságnak ezen fák levágatását — bármi czímen — elrendelni? Van-e olyan törvény, vagy miniszteri rendelet, mely ezen földbirtokom szabad használatát korlátozó intézkedés ellen jogorvoslatot nyújtana.

A gazdatársak szives utbaigazítását tisztelttel kéri:
J. K.

Kérdés. *Burgonyaültetés.*

Burgonyát szokták kapa után ültetni, barázdába rakni és újabban vannak ültetőgépek is, de olyanok is, melyek csak a helyet jelölik meg vagy kivágják azt s ebbe a kis lyukba potyogtatják a gumókat. Melyik ezek között a legjobb módszer? Melyik után van legtöbb hozamra kilátás s mi ennek növényélettani magyarázata?

F. Gy.

Kérdés. *Peronospora elleni szer.*

Kérem szives értesítésüket, hogy a szőlő peronosporája ellen melyik szer lehet mint megbízható, hatékony, biztos dolgot ajánlani? Anyyiféle szer hirdetnek és egyiket jobban dicsérik, mint a másikat, úgy hogy most igazán nem tudom mit használjak.

B. Gy.

Kérdés. *A majorsági dohánytermelés hogyan és mennyivel előnyösebb a régi feles termelésnél?*

A feles kukások már kielégíthetetlenek és egyáltalán nem is kapni, a magas napszám bér és egyéb drágaságok miatt. Nálunk felnőtteknek áprilistól októberig 2—4 kor a napszám, férfiakat 50—60 korona, nagyobb lányokat 36—40 koronáért lehetne hónapszámra kapni, az aratás és cséplési idők kivételével.

Bevált-e és hogyan, a hol próbát tettek a dohány majorsági termelésével? Pénz értékben kifejezve előnyösebb-e és mennyivel, mint a feles termelés? Elegendő-e csak egy dohányos gazdát alkalmazni a 30 holdnak megfelelő napszámosok, vagy hónaposokhoz és mikorra mennyi munkást kellene alkalmazni és hogyan volna czélszerűbb a munkásokat és dohányos pallért vagy esetleg gazdát vagy gazdatisztet a rendes fizetésen felül perczentezni? Továbbá a géppel való ültetés és kapálás a hol ezt próbálták hogyan vált be, kifizetődne-e és hol milyen áron szerezhetők be erre megfelelő gépek? megjegyzem jó porhanyó fekete földön termelünk, a mely a dohánynak teljesen megfelelően van előkészítve trágyázva és szántva, rendes időjárás mellett 10—11 % dohányunk szokott holdankint teremni.

Feleletet a Gazdasági Lapok rovatában várva, melyért előre is nagy köszönettel vagyok,

P. M.

Felelet. *Rossz luczerna javítása* című kérdésre.

Elgazosodott és megritkult luczernást a tavasszal már nem lehet hirtelen annyira felja-

vitani, hogy termőképessége helyreálljon. Ha nem kerülne a luczernás őszzel eke alá, úgy ajánlható lenne a tavaszi boronálás előtt kat. holdanként 10—15 kg. olasz perje (*Lolium italicum*) felülvetése, a mely a luczernás tavaszi boronálásával takartatnék alá. Ez gyorsan fejlődik, a vetést követő évben már teljes termést ad, sarjadzóképesége leginkább megközelíti a luczernáét, így tehát a kiritkult luczernás megjavítására nagyon alkalmas lenne, csak az a bökkenő, hogy már a mult tavasszal kellett volna elvetni. Fejtrágyázással sem érhetünk el eredményt, mert a luczerna gyökérzetén a tápanyagot felvevő hajszálgökörek oly mélységben vannak, hogy hozzájuk a talaj felszínére elszórt műtrágyák egyhamar nem juthatnak le és ezért hatásuk sem lehet. Nem marad tehát egyéb választás hátra, mint a luczernást, a mint földje annyira megszikkadt, hogy fogattal rá lehet menni, nehéz vasboronával esetleg skarifikátorral alaposan megporhanyítani, (a mi különben rendes ápoláshoz tartozik) s ha nagyon gyenge a luczernás, az első kaszálás lekerülte után feltörve, helyette csalamádét vagy egyéb takarmánynövényt vetni.

S. Mező Károly.

Felelet. *Március végén lehet-e már használni a legelőt?* című kérdésre.

Ez kizárólag a helyi viszonyoktól függ, mert ott hol a fűnöves korán veszi kezdetét korábban is lehet a legeltetést megkezdeni feltéve, hogy a talaj nyirkossága ezt engedi p. o. hol már márczius 1-én látni a fű zöldülését e hó végén a növendékmárhát ki lehet bocsátani a legelő 1/4 részére, míg annak többi parcelláin érintetlenül kell hagyni a mezőt, hogy fejlődjék, erősödjék a fű míg rá kerül a sor. De a hol — mint hazánk nagy részén — csak Józsefnap körül kezd sarjadzani a fű, ott csak egy hónappal ezután, azaz április 19-én ajánlatos a legeltetést megkezdeni, máskülönben a túl korai legeltetéssel a fűfelék fejlődését megromtjuk, hátravetjük s a gypszönyeg kiritkulását idézhetjük elő, de másrészt a túl fiatal fű nagyon is erős hashajtó gyanánt működik s elgyengíti a marhát. Mindenesetre csak fokozatosan lassan kell átmenni a téli takarmányozásból a legeltetésre.

F. Z.

Felelet. *Tengeri ültető gép* című kérdésre.

Ezideig nem érkezvén gazdatársainktól válasz e kérdésre, bátrak vagyunk a „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung” nyomán Thallmayer tanár egy hasonló kérdésre adott feleletét röviden leközölni. A 3 soru ültető jobban ajánlható, mint a 2 soru, mert nem erőlteti meg az állatokat s mégis 50%-kal többet végez. Az eredeti amerikai gépek 100—120 cm sortávokra rendszeren csak 2 soruak, azonban kisebb sorközre már újabban 3 soruak is készülnek. Nálunk cinquantino 48 és magyar kukoricza 60 cm sortávokra szokott vetve lenni. Amerikában többnyire négyzetben vetik a tengerit fészekrakó ültetőgéppel, de csak 2 sor vetvén egyszerre lassabban halad a vetés, mint a mi rendes sorvetőgéppünkkel, mely 4 sort vet egyszerre. Ha vesszük, hogy egy 600 K áru vetőgép annyit végez, mint 2 darab 800 K ba kerülő fészekrakó s vonóerőként 2-szer annyi kell, valamint 2 kocsis is, drágább az utóbbi eljárás, de másrészt kevesebb magot igényel s ma mikor oly drága a kukoricza, ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni. Nehéz talajban s hegyes vidéken a 2 soros fészekrakó mindenesetre kevésbé kinozza meg az igavonót, mint a 3 soru. Ha hossz s kereszt irányban akarjuk a tengerit művelni, akkor a négyzetbe ültetőket ajánljuk, ezek 2 sort ültetnek egyszerre s a tábla végén a fordulónál nagyon kell ügyelni, hogy ismét egy vonalban kezdődjenek a fészkek az előbbiekkal. De van-

nak többsorosak p. o. Hoffer és Schrantz 5 soruakat készít nagybirtokosok részére, a melynek fészekrakója pontosan működik. Kisebb birtokosok részére 3 soros ültetőgépeket gyárt Reich Jakab Ujvidéken. Végül felhívjuk kérdést tevő figyelmét f. évi 4 számunkhoz csatolt prospektusra, mely egy új magyar találmányt „egyetemes tengeri művelő”-gépet ismertet s mint 3 vagy 4 soros négyzetes fészekvájó és kapáló gép figyelemre méltó; megrendelhető Nagyváradon Andrányi Károly és Fiai czégnél.

—n.

Felelet. *Lencsetermelés nagyban* című kérdésre.

Termelésére kedvező éghajlat alatt közepkötöttségű és elég meszet tartalmazó talajon a lencse termelése nagyban igen jövedelmező. Felkarolását tehát abban az esetben, ha kérdést tevő nem zord vagy tulmeleg klímájú vidéken és nem kötött agyag- vagy laza homoktalajon gazdálkodik, feltétlenül ajánlhatom. A közönséges lencsének két fajtája termelhető szántóföldön, a pénzes vagy nagyszemű és az aprószemű lencse; az első szebb magvu, az utóbbit sokan izletesebbnek tartják. Termelési és használati értékük között lényeges különbség nincs, mégis inkább a pénzes lencse termelése ajánlható, mert nagyobb iránta a kereslet. Két kalászos között termeljük, előtte őszi gabonát, utána leggyakrabban zabot vetünk; az istállótrágyázást nemesak nem kívánja, de nem is türi; mert az organikus nitrogén ben gazdag talajon úgy viselkedik, mint valamennyi hüvelyes, — sok virágot hoz, de magot keveset köt. A talajelőkészítés a tarló felszabadulása után végzett tarlóhántásból és őszi szántásból áll, tavasszal pedig a vetés előtt ismételt fogasolással és hengerezéssel porhanyóra kell a talajt megmunkálnunk. Árpával keverten tanácsos vetni, mert szára henylő; tiszta vetésben a földre roskad és nedves, esős időjárás mellett a földön fekvő szárrész levelei lerothadnak, keverékvetésnél ellenben az árpa a lencse henylő szárát feltámasztja s a lerokadástól megóvjá. Március végén vagy április elején 25—30 cm. sortávokra vetjük 3—5 cm. mélyen. Vetőmagszükséglet k. holdanként 60—75 kgr. árpás lencsekeverék; a keverési arány: háromrészes lencsére egyrészes árpa. Kikeés után a midőn 5—10 cm. magasra nőtt, egyszer megkapáltatjuk, egyéb ápolást nem kíván. Érése körülbelül az őszi buzáéval esik össze; aratásához hozzá kell fognunk, a mint az alsó hüvelyes barnulni kezdenek; rendre kaszálva szárítjuk, felszáradt állapotban kis petrenczékbe rakatjuk össze és teljes kiszáradása után a kora reggeli és esti órákban, a midőn kissé megszivódott, hordatjuk be. Kicséplni könnyű: mint a többi hüvelyeseket. Termése k. holdanként átlag 8—10 q árpás lencse, amelyből körülbelül 5—6 q a lencse: hektoliter sulya 75—86 kgr. között mozog. Szalmatermése k. holdanként 4—7 q, a melynek tápértéke a közepes minőségű réti szénához hasonló, tehát értékes takarmány.

S. Mező Károly.

HIREK.

Beszámoló a nemzetközi dry farming kongresszusról. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület összes szakosztályainak *Bujanovich* Sándor elnöklete alatt tartott rendkívül látogatott ülésén *Leidenfrost* Károly tartott előadást a Coloredó Springben tavaly lefolyt hatodik nemzetközi dry farming kongresszusról, melyen előadó gróf *Serényi Béla* földmívelésügyi miniszter megbízásából vett részt. Előadó ismerteti a helyes magyarázatát a dry farming

EREDETI AMERIKAI

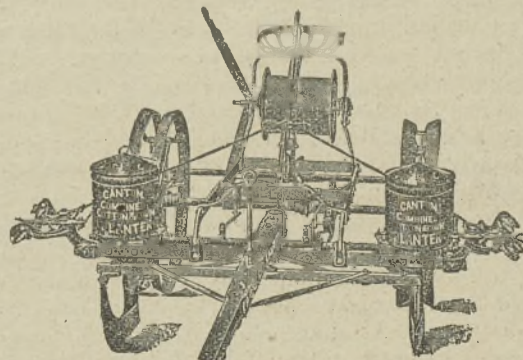
„SENIOR” tengeriültetőgép-pel (automatikus négyzet-ültető készülékkel).

ültetett kukoricza a mult évi kedvezőtlen időjárás, hideg tavasz és hónapokig tartó nyári szárazság dacára is kétszer akkora termést adott holdanként, mint a régi módszer szerint megmunkált.

„Minden gazda nagyobb terméseredményt biztosíthat magának.”

Felvilágosítás és árajánlattal szivesen szolgálunk.

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF AMERICA, Bpest, U., Váczi-ut 98.

fogalmának, mialatt az okszerű, tudományos mezőgazdaságot értjük szárazsággal küzdő vidékeken. Három uton érik el a maguk elé tűzött célt: 1) a nevelés, 2) cultivatio, vagy művelés, és 3) conservatio, vagyis a víztárolás által. Ismerteti az amerikai iskolákat különös tekintettel a mezőgazdasági szakoktatásra, melynél főszó a teoretikus és praktikus gyakorlatra lesz fordítva. Az egyesületi életet, melyet már 10—14 éves fiúk és leányok klubjaiban tanulja megismerni az amerikai. — A kiállítási vonatok és vándorelőadások sikere óriási. A legújabb talajmivelő eszközök és a robbantás dynamittal a kemény talajban, hogy a szárazság sok esetben lehetővé tétessék és hogy végzi a talajmivelést ott, ahol a föld alkata és munkáshány miatt ez lehetetlen lett volna. A talaj nedvességének összegyűjtése, a mely szántás, a kipárolgás meggátlása, kevés nedvességet igénylő növények termesztése által lesz elérve. A hatodik dry farming kongresszus elhatározta egy millió dolláros alap összehozatalát, melynek kamataiból az internacionális dry farming kongresszus sikere lesz biztosítva. Súlyt fektetnek a nők szerepére a mezőgazdasági propagandában, azért az egyidejűleg megtartott első internacionális farm women congress határozatait támogatva kísérleteket ajánl azon adatok összegyűjtésére, melyek a falusi életet kellemessé és könnyebbé tehetik, hogy a városokba vándorlás ellen határozottan megküzdhesünk. A kongresszus felkéri az egyes országokat, hogy szintén tartsanak kongresszusokat, mert az egyes vidékek speciális viszonyai adják meg a helyes utirányt, a melyen haladva érik el a közös célt, hogy „termeljünk többet”. A magyar viszonyokra alkalmazva a gyakorlati gazdák kísérletének rendszeresítése, eredményeinek felhasználása mellett, különös súlyt fordítandó a jövőben a magtenyésztésre, mely minden vidéknek a legmegfelelőbb növények kiválasztását tenné lehetővé. A talaj bakteriológiára is internacionális alapon kell nagyobb súlyt fektetni, hogy a mikroorganizmusokat tanulmányozva azok működését a mi céljaink elérésére kihasználhassuk. Az amerikai felvételeiből vitetett képekkel mutatja be a legújabb gépeket és berendezéseket, különösen a czukorrépa olesó felrakódását illetőleg. Az állattenyésztés és állattértékesítés, valamint a növénytenyésztés egyik leghíresebb emberének Luther Burbank-nak működését ismerteti, ki a tövis nélküli kaktusz kitenyésztése és elszaporításával óriási új földterületeket állít az ember használatára, a melyek eddig csak sivatagok voltak. Új növények, melyek eddig nálunk nem alkották az ember táplálékát, mint a sweet potatoe, vagyis édes krumpli, melyet három alakban be is mutat, kísérletét ajánlja. Azon mottó ajánlásával zárja előadását, hogy „gazdálkodjunk kisebb területen, de jobban.” Előadás után élénk vita fejlődött ki. Első felszólaló Serbán miniszteri tanácsos volt, ki tekintettel az amerikai talajmivelés helyenként nagyon is primitív módjaira, nem ajánlja annak utánzását, mert véleménye szerint a mi agrikultúránk magasabb színvonalán áll. Paikert Alajos és Sáfary János valamint Molnár Ede Amerikában szerzett tapasztalataik alapján pártjára kelnek az ottani gazdasági műveltségnek. Koppely Géza a dry farming előnyeit magasztalva reá mutatott hazánkban e téren elért eredményekre. Derara József meghívja, mindazokat, kik a kukorica művelését amerikai módra óhajtják látni, Csernára (Temes megye) béggazdaságába. Serbán néhány félreértett szavát magyarázva meg, kifejtette, hogy a mi kormányunk is mindent megtesz a gazdasági tudás előbbre vitelére és utal a mi Hermann-féle négyzetes kukoricaművelésünkre (de elfeledte, hogy Hermann is művelési módszerét kint élvén hosszú időn át, Amerikából importálta). Csikvándy pedig arra hivatkozik, hogy Cserhádi tanár már 20 év előtt tanította a szárazság elleni védekezést. A mindvégig feszült figyelemmel hallgatott előadás és vita után *Bujanovich* Sándor elnök mondott az *OMGE* nevében köszönetet *Leidenfrost* Károlynak.

Mezőgazdasági többtermelés és kereskedelem. Ezen a címen az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület széleskörű szaktanácskozást fog tartani márczius 5-én és következő napjain, naponta délután négy órákor a Pesti Lloyd Társulat disztermében (V., Mária Valéria-utca 12. sz.). Az ankétnek célja annak megvizsgálása, hogy milyen feladatok hárulnak a magyar kereskedelemre a mezőgazdasági termelés fejlesztése terén és hogy ebből a nagy gazdasági munkából a kereskedelem milyen módon ve-

heti ki az öt megillető részt. A vita alapjául szolgáló laboratóriumok a következő kérdésekkel foglalkoznak: 1. Balkányi Béla: A kereskedők és a többtermelés. 2. Gyárfás József: A kereskedelem és a mezőgazdasági kísérletügy. 3. Dr. Farkas Geyza: A mezőgazdasági termelőszövetkezetek és a kereskedelem. 4. Dr. Katona Sándor: Többtermelés és vámpolitika. 5. Dr. Szende Pál: A kereskedelem és a birtokpolitika. Az ankét tárgyalásainak jegyzőkönyvét az egyesülés ki fogja nyomtatni, a nagy nyilvánosság elé fogja bocsátani és az ott elhangzottak figyelembevételével gyakorlati akciókat fog indítani. Az ankét, tekintettel a felszólalásra jelentkezők nagy számára, valószínűleg három-négy napot fog igénybe venni.

Szerbia kivitele. Szerbia kivitele az 1911. évben 120,059,039 frankot tett ki és pedig kivitelték a szerbek: gabonaneműt 27,137,542, száraz szilvát 21,764,959, lekvárt 7,257,826, friss gyümölcsöt 4,688,847, lovat és kanczát 1,238,411, ökröt és tehenet 4,004,030, hizott sertést 4,585,970, más állatot és élő baromfit 3,809,325, tojást 3,612,808, szatonnát 57,052,961, zsirt 3,891,414 frank értékben, selyem-kokonokat 1,763,440, nyers bőrt 4,748,200, fát fűtésre és építésre 3,591,517, lisztet 1,804,756, korpát 842,230, rezet 5,353,415, követ és kőszent 1,393,983, brikettet 1,243,930, lent 2,712,696, kötélárut 1,675,683 és más árut 7,056,904 frank értékben. A gabonanemű kivitele így osztozkodik: buza 52,740,935 kilogram (9,672,207 frank értékben); rozs 3,192,558 kilogram (473,983 frank); árpa 31,093,641 kilogram (4,152,758 frank); kukorica 102,438,308 kgr. (11,792,912 frank); más gabona 7,889,797 kgr. (1,005,682 frank). Összesen 197,355,299 kilogramm gabonanemű áru 27,137,524 frank értékben.

Gazdasági szaktanítók gyűlése. A gazdasági szaktanítók országos egyesülete február 17-én és 18-án Debreczenben tartotta választmányi ülését a választmányi és rendes tagok élénk részvétele és érdeklődése mellett. Az ülésben az elnök terjedelmes jelentésben számolt be az egyesület 1911. évi működéséről s örömmel konstataálta, hogy a múlt év a gazdasági népoktatás ügyének fejlődésében fordulópontot jelent. Nevezetesen a vallás- és közoktatásügyi miniszterium az 1912. évi állami költségvetésben figyelemre méltó összeget vett föl az önálló gazdasági népoktatás fejlesztésére és létesítésére. A gazdátársadalom is megmozdult. A IX. gazdakongresszuson fölemelte szavát a gazdasági népoktatás érdekében és legmelegebb rokonérzését fejezte ki a gazdasági népoktatás iránt. A választmány a jelentést megelégedéssel vette tudomásul. Az egyesület belügyeinek letárgyalása után megállapította a választmány a gazdasági szaktanítók egyesületének jövő évi gazdag munkaprogramját. Végül elhatározta a választmány, hogy érintkezésbe lép az ország hasonló célú szolgáló egyesületeivel és a lehetőség szerint ezekben az egyesületekbe vagy összes tagjaival belép, vagy pedig az elnökséggel képviselteti magát az országos közoktatási tanácsban valamint az országos pedagógiai könyvtár- és tanszermúzeum tanácsában az egyesület képviselőjének helyét kér.

Gazdasági előadások. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületével és a Sopronmegyei Gazdatiszti körrel karöltve f. évi február hó 24. és 25-én a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület üléstermében gazdasági előadásokat rendezett. Előadásokat tartottak: Bakó Gábor, Gyárfás József, dr. Zaitschek Arthur, Jeszenszky Pál, Ujhelyi Imre, és Kovácsy Béla.

Gazdasági szakelőadások Aradon. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve folyó évi márczius hó 16-án és 17-én Aradon, az intelligens gazdaközönség részére gazdasági szakelőadásokat rendez, melyeken előadók, a debreczeni gazdasági akadémia tanárai fognak közreműködni. Az előadások tárgyát a fejős tehenek takarmányozása, a szarvasmarhák járványos elvetélése és a gazdasági számtartástan (tekintettel az új adótörvényre) fogják képezni.

Szakelőadás a szőlőmolyról Budapesten. Mióta a Magyar Szőlő Gazdák Országos Egyesülete a múlt hóban rendezett országos szőlőmoly kongresszussal ráirányította figyelmét a szőlőbirtokosságnak a baj óriási jelentőségére, az érdeklődés a molykérdés iránt egyre emelkedőben van. A m. kir. rovarügyi állomást mind sürűbben keresik fel a gazdák, hogy a védeke-

zésre utmutatást kapjanak. Jablonovszky József, az állomás igazgatója, ennek következtében azzal az ajánlattal fordult a M. Sz. G. O. E.-hez, hogy hajlandó még a tél folyamán Budapesten egy vitetett képekkel szemléltethetővé tett gyakorlati előadást tartani a szőlőmolyról. Az egyesület igazgatósága ezt az ajánlatot örömmel fogadva most teszi meg az intézkedéseket az előadásra nézve.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület. 22 községben 1912. évi február—márczius havában népies gazdasági előadásokat tart. A program meg tudható a hevesmegyei G. E. titkári hivatalánál.

A Szilágy vármegyei Gazd. Egylet igazgató-választmánya február 20-án ülést tartott, a melyen elhatározta, hogy Zsibon márcz. 3-án Zilahon ápril 28-án bikavásárt rendez és az eladott bikák után 2% közvetítési díjat nem szed. A ballai csikó legelőre nem akadván elegendő csikó, szarvasmarhával fogja hasznosítani. Báró Bánffy Dezső, Désen felállítandó szobrára 50 kort. szavazott meg. A gazd. egylet ügyeiben buzgón és eredményesen eljáró jegyzőknek, ha az iránt a gazdasági egyletet megkeresik gyümölcsöt rendez be. Titkár indítványozza a földművelésügyi miniszteriumhoz felterjesztést, tenni, arra nézve, hogy a népségítő akció az ugynevezett miniszteri kirendeltség, az egyesülettel bensőbb összhangba hozassék oly formán, hogy a Szilágy megyére tervezett segélyösszeg, a gazdasági egylet rendelkezésére bocsáttassék, ezen összegből csak a főispán a gazd. egylet elnöke és a kirendeltség megyei megbízottja a gazd. felügyelő, együttesen utalványozhassanak a gazdasági egylet részére, az előzetesen jóváhagyott terv és költségvetés szerint. A gazd. felügyelő pedig ellenőrizze, hogy a kiutalt összegek az előzetes terv szerint használhassanak fel és egyébként is ezen állami akciózt vezette és irányította. Az igazgató-választmány határozata, hogy egyelőre a felterjesztést nem teszi meg mert nem tudja elbírálni, ezen új intézmény hatását, másfelől bízva a földművelésügyi miniszter helyes vezetésében és míg a tett intézkedések hatása nem érvényesül, azoknak elbéválni nem tartja czélszerűnek és így várakozó álláspontot foglal el.

A Fejér és Tolnamegyei Gazdatiszti Kör febr. 27-én d. u. 1/2-kor Simontornyán, a Kaszinó nagytermében igazgató-választmányi és vita ülést tart.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület látogatott ülést tartott Hunkár Dénes főispán elnöke alatt. Elhatározta a választmány, hogy azon kigazdákat, akik szorgalmasan elősegítik az egyesület munkáját, dicséret oklevéllel tünteti ki. Az állattenyésztés fejlesztése érdekében elhatározta, hogy a folyó év tavaszán 350 drb nyugati fajta tenyészüszöt és 200 drb tiszta vérű mangalicza kocát osztanak ki a vármegyei gazdák között kedvező fizetésű feltételek mellett s ezen fontos akció támogatására állami segítséget kérnek. Örömmel veszik tudomásul az előadó azon jelentését, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége az egyesülettel karöltve és a keszthelyi m. kir. gazdasági akadémia tanári karának szives közreműködésével f. évi márczius hó 3-án és 4-én Veszprémben a képzett és művelt gazdák részére gazdasági előadást rendez. Elhatározta a választmány, hogy minden nagyobb községben szervezni fogja az állatbiztosítást és pedig függetlenül minden biztosító társulattól.

A Nyugatmagyarországi földművelők gazdasági egyesülete február hó 26-án tartja Fertőszentmiklós községben második vándorgyűlését. A gyűlés főbb tárgyai dr. Giesswein Sándor egyesületi alelnök, országos képviselő előadása a gazdasági szervezkedésről, Laehne Hugó, a Nyugatmagyarországi földművelők gazdasági egyesületének igazgatóelnöke pedig a szövetkezetekről tart előadást.

Sortrágyázó vetőgép bemutatás Hatvanban. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával folyó évi márczius hó 24-én és 25-én a hatvani uradalomban sortrágyázóvetőgép bemutatást és próbát rendez. A bemutatás célja az újabb rendszerű sorban trágyázó vetőgépeket a gazdaközönségnek munkában bemutatni és azok szerkezetét, valamint használati módját a gazdaközönséggel megismertetni. Fenti cél elérésére a bemutatás alkalmával az összes résztvevő gépek egymáshoz közel dolgozni fognak, a gazdaközönség azokat megismerheti, miközben

az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője előadást tart a sortrágyázással eddig elért eredményekről. Az egyesület műszaki bizottságának ezzel megbízott tagjai pedig magyarázattal szolgálnak a gépek szerkezetére nézve. A nyilvános bemutatástól függetlenül, azt megelőzőleg és részben más területen a résztvevő gépek úgy géptechnikai, mint növénytermelési szempontból beható próbáknak fognak alávetettni, mely próbák eredményeit az ezzel kapcsolatos növénytermelési kísérletek eredményeivel együtt az OMGE feldolgozva megfelelő alakban nyilvánosságra fogja hozni. A bemutatáson résztvevő gépeknek legkésőbb f. évi március hó 20-án a bemutatás helyére kell érkezniük. A próbákon a gépek megérkezésük sorrendjében vesznek részt. Azoknak a gépgyárosoknak, akik a sortrágyázógépek bemutatáson és próbán sortrágyázógépekkel résztvenni kívánnak, ily irányu megkeresésre az OMGE megküldi a bejelentőlapokat és a bemutatás rendezési szabályzatát.

Dohánytermesztők országrészi értekezlete. A dunántúli dohánytermesztők Komáromba gyűltek össze, hogy az aradi, miskolci, nyiregyházi és czeplédi értekezletekhez kapcsolódólag tanácskozzanak a dohánytermesztés válsága következtében szükségesnek mutató módokhoz. Kálmán Rudolf, a Komárommegyei Gazdasági Egyesület elnöke, nyitotta meg az értekezletet. Reviczky István előadó ezután alapos megokolás kíséretében előterjesztette a határozati javaslatot, mely kiterjeszkedik a beváltási árak szükségszerű fölemelésének követelése mellett a dohánytermesztés mai szomorú helyzetének czélszerű és lehető javítására. Széll Lajos a fejelemgyei termeszők nevében világosította meg a kérdést, elfogadván a javaslatot, Adametz Gyula a tolnavármegyei termeszők óhajait tolmácsolta, Sümegh Ármán és István a részletkérdésekhez szólottak, mire az értekezlet némi pótlással elfogadta a javaslatot.

Burgonyatermesztő gazdák országrészi értekezlete. A burgonyalevelsodrosodás elleni védekezési módok megvitatása czéljából az OMGE által összehívott utolsó országrészi értekezletet e hó 18-án tartották meg Pozsonyban a nyugatmagyarországi és dunántúli vármegyék gazdáinak igen élénk részvétele mellett. Az értekezletet gróf Pálffy Béla nyitotta meg. Ezután Beke László előadó ismerteti részletesen a burgonyalevelsodrosodás betegségét. L'Huillier István előadásban ismerteti a saját tapasztalatait és a burgonyabetegségek elleni védekezés terén szerzett gyakorlati tapasztalatait. Együttal a következő határozati javaslatot terjeszti elő: Mondja ki az értekezlet, hogy tekintettel a burgonyalevelsodrosodás rohamos terjedésére, a melynek gátat vetni csakis a gazdaközönség kioktatása után lehet nagyrészen, szükségét látja: 1. rationalis burgonyaművelési eljárások, a magváltoztatás fontossága, eltartása stb.-ről szóló füzetnek megírását, a füzetnek a vármegyei gazdasági egyesületek utján leendő terjesztését minél szélesebb körben és a kiosztással kapcsolatban előadások tartását. 2. Mondja ki az értekezlet, hogy szükségesnek tartja a burgonyabetegség leküzdése, egészséges vetőmag burgonya termesztése és okszerű termelési irányok kifürkészésének a megállapítására, nemkülönben a nemesítés és az egyes országrészeknek és vidékeknek jobban megfelelő ellenállóbb fajták előállítására végett burgonyanemesítő és termelési kísérleti telepek felállítását.

Az Országos vízügyi műszaki tanács a múlt héten dr. Bartók József államtitkár elnöke alatt a földmivelésügyi miniszteriumban ülést tartott. A Pestmegyei Dunavölgy lecsapoló- és öntöző társulat terveinek hatósági engedélyezésére során felmerült azon vitás kérdések elődöntésére, vajjon a Pestmegyei dunavölgy lecsapoló és öntöző társulat által a vizek levezetésére a Sárközi ármentesítő és belvizlevezető társulat árterületén keresztül tervezett nyílt csatornával a megoldás műszaki szempontból az adott viszonyok közt a leghelyesebb-e és ha igen, vajjon ezen csatorna megépítésével jut-e a pestmegyei sárközi ármentesítő terület rosszabb helyzetbe, mint volt eddigé. A tervezetet Zlinszky Elek vízépítési kerületi felügyelő részletesen ismertetvén, az érdekelt ármentesítőterületek kiküldöttéi Tarajosi Sándor, Gajary Ödön és Kolecsányi Sándor meghallgatása után a vízügyi műszaki tanács Kovács S. Aladár Lisznyay D. Tihámér, Biró Elek, Rupcsis György

és Kvassay Jenő egyértelmű felszólalásaira egyhangulag úgy határozott, hogy a Pestmegyei dunavölgyi lecsapoló és öntöző társulat vizeinek nyílt csatornán levezetése a tervezett irányba műszaki szempontból a leghelyesebb és hogy a Sárközi ármentesítő és belvizlevezető társulat helyzete a munkálatok végrehajtása után nem sulyosodik.

Erdemes-e a városoknak gazdálkodni? Erről a kérdéstről a szolnokdobokamegyei gazdasági egyesület vitáulásában volt szó, a hol a kérdés előadója Papp Gusztáv dr., Szamosujvár gazdasági tanácsosa volt. Az előadó elmondotta hogy a mintegy kétszáz kat. hold városi legelő semmi hasznót sem hozott. A város négy holdat állami faskolának engedett át azzal a föltétellel, hogy viszont az állam a legelőterület befásításához szükséges csemetét ingyen adja. A gyümölcsstelep berendezése turnusonként történik. A legelőterületnek nem alkalmas földön így nagyszabású modern gyümölcsstelep létesül, melyet az igazságügyi kormány azzal támogat, hogy a szamosujvári javítóintézetbe fölvetett növények itt fognak munka közt nevelődni. A város szennyvizének fölhasználására a város nagy ülepesztő medenczét készített s ennek a medenczének leülepedett és filtrált trágyáját bolgár kertészek talajának javítására fogják használni. Végül ugyancsak városi üzemből megindul egy pontyhalozó halastó üzeme is. Minden okos gazdasági kezdéshez a város nem csekély mértékben tapasztalta Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter jóindulatát és támogatását. A gazdasági egyesület mint követendő példát honorálta Szamosujvár okos kezdesét.

A közbirtokossági erdők. A földmivelésügyi miniszter, a belügyminiszter s a közoktatásügyi miniszter a közbirtokossági erdők védelme tárgyában körrendeleteket adtak ki.

Az ország különböző részein a közbirtokossági erdők ugyanis igen gyakran a közérdekbe s egyszerűs mind az üzerek által félrevezetett egyes birtokosok jogos érdekeibe ütköző módon idegenítettnek el. Némely vidéken ilyen erdők tömeges adásvétele is folyamatban van. A földmivelésügyi miniszter tapasztalata szerint ezek a közbirtokossági erdők a megajánlott vételárnál sokkal nagyobb értéket képviselnek s így ezeknek az erdőknek ilyen módon való eladása az erdőbirtokosokra nagy károssal járhat.

Tekintettel arra, hogy ez az eladási mód nemcsak nemzetgazdasági tekintetből veszélyezteti az egyes vidékeken fontos tényezőt képező közbirtokossági erdőknek ilyen állapotban való fentartását, már pedig az okszerű kezelés mellőzésével a nyereség minél gyorsabb elérése végett történt kihasználás következtében ezek az erdők rendszerint megsemmisülnek és értéktelen, kopár területekké válnak, tekintettel továbbá arra, hogy az ilyen elidegenítés az erdők értékét nem ismerő eladók kiszámíthatatlan megkárosodását is előidézhetheti: figyelmezteti a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy a vagyonfelügyeleti hatóságuk alá tartozó erdőbirtokosok (községek, alapok) által tervehetett erdő vagy erdőrészek eladásánál a jogügylet jóváhagyása tárgyában hozandó döntés előtt a földmivelésügyi minisztertől a kellő tájékoztatás megszerzése közérdekből kívánatos.

Cubai nádcukor. A *havanai* cs. és k. főkonzul jelentése szerint Cuba sziget 1910—11. évi czukortermése 1,466.702 tonna volt (1910-ben 1,792.600 és 1909-ben 1,479.828 tonna). Az 1912-iki év terméskilátásai nem nagyon kedvezők.

A szolnoki czukorgyár. Szolnokon, mint azt már régebben megirtuk, mozgalom indult meg egy czukorgyár alapítására. A mozgalom élén Horthy Szaboles főispán áll, akinek úgy látszik sikerülni fog megalapítani a czukorgyári részvénytársaságot. Szolnok város ingyen telket, 30 évi adómentességet és tetemes készpénz szubvenciót ad a czukoriparnak, a megyebeli gazdák pedig biztosították a feldolgozandó czukorrépa mennyiségét.

Az 1911. évi német komlótermés 106.277 mm., míg 1910-ben 204.110 mm. volt a termés. Az átlagos termés 1910-ben 7.4 és 1911-ben 4 mm. volt. A német komlóterület állandóan csökken. Így pl. 1907-ben 38.297 hektár területen 241.561 mm. termett.

Délvidéki Méhészegyesület. A Temesvármegyei Gazd. Egyesület, ugyis mint Temesvármegye Mezőgazdasági Bizottsága felhívást tesz közzé egy méhészegyesület létesítésére a

Délvidéken, mely a legnagyobb szükségletnek felel meg.

Háziipari tanfolyamok. A *Temesvármegyei Gazdasági Egyesület* az elmúlt évekhez hasonlóan a folyó évi téli időszakában is seprőkötő, méhkaptár készítő és kosárfonó tanfolyamokat rendezett és pedig Temesgyarmaton és Temeshidegkuton seprőkötő, Temesfűzesen pedig kosárfonó és Orczyfalván, Klopódián, Giládon pedig méhkaptár készítő tanfolyamot rendezett. Minden ünnep és vasárnapon — hat hónapon át tartandó — lópatkolási tanfolyamot nyitott Temesváron a cs. és kir. erdélyi tüzérségi laktanyában. Az ezen tanfolyamon résztvevők az előadások napján a helybeliek napi 80 fillért, a vidékiek napi 1 korona munkadíjat és III. osztályu vasuti jegyet kapnak. Az elméleti vizsga előreláthatólag folyó évi július hó közepén lesz.

Egy marosvásárhelyi közigazdasági intézmény létesülése. Teleki Domokos gróf gynyegyezi birtokán ejtettek meg a nyáron a próbák az újrendszerű Jurenák ekékkel, melyeknek munkája valóságos csodaszámba ment. Most már a csodának reális alapra fektetéséről hallunk őszinte örömmel. Most nemrégiben Marosvásárhelyen ugyanis új részvénytársaság alakult „Jurenák szabadalmazott Ekegyár R.-T.“ czimen 80.000 korona alaptőkével. Az igazgatóság a következő tagokból áll: gróf Teleki Arthur, báró Bálint György, Szentkirályi Béla, Patrubby Miklós, Náthán Adolf, Pontet Sándor, ki egyszerűs mind a részvénytársaság igazgatója lett. Felügyelő bizottsági tagok lettek: Tokay László, az EGE titkára, Szász József földbirtokos és Pálffy Dezső gazdasági intéző. A részvénytársaság helyisége Eötvös-utca 4 szám alatt van. Jurenák ekéi nemcsak arról híresek, hogy azokat minden országos kiállításon aranyéremmel tüntették ki, hanem híresek arról főként, hogy a földmivelő nép, mint segítő munkatársára bámullattal tekint, mert e gazdasági eszköz praktikus voltáról maga győződött meg legelső sorban. Miként értesülünk, Szerbia részére máris 1000 drb Jurenák-eket rendeltetett meg.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s másékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönöz a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segédkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

Uj takarmánynövény czim alatt mult heti lapszámunkban közölt hír kiegészítésül alábbiakat adjuk közre: Helianthus Salsifis a neve annak a növénynek, a melynek természetével Lonkay Antal Técsőn és egyéb helyeken kísérletezik. Ezt a növényt hazájában, Észak-Amerikában egyszerűen Salsifis-nek, a németek echte Helianthusnak nevezik. Olyanféle növény ez, mint a mi csicsókánk, csak hogy sokkal becsesebb, mert a 2—3 méter magasra megnövő szára és a levélzete minden házi állatnak kitünő takarmányt nyújt, gumója pedig nemcsak a háziállatoknak takarmányozására, de mint izletes főzelék, emberi táplálkozására is használható. Zöldtakarmánytermése a talaj és megművelés jósága szerint hektáronként 10.000—30.000 kilogram és minden egyes bokorban 70—100 gumót termel. A hol egyszer megtelepedett, nem kell újból vetni, hanem épp úgy, mint a csicsóka, a földben maradó gyökérdarabkákból újból felül. Talajban, klimában nem válogatos, szárazság, nedvesség, fagy nem árt neki. A burgonya gyűrűs betegsége és levélfodrosodása ellen eddig még az egész kontinensen eredmény nélkül küzdenek s már-már attól tartottak, hogy a burgonya oly

elvénytült növény lesz, a mely az emberi táplálkozás terén bizonyos idő múlva már nem lesz majd képes eddigi fontos szerepét betölteni. A növénytermelők szerint a burgonya szerepét a Helianthus Salsifis máris át tudná venni, mert vele a legsilányabb talaj is betelepíthető. Hogy ennek a növénynek a gumója mennyire keresett, igazolja az a körülmény, hogy a zrnai cs. és kir. növénytermesztési kísérleti állomáson a múlt évben 100 gumónak az ára már 12 korona volt. Jó lenne, ha ennek a növénynek a termelésével és a mezőgazdák rendelkezésére bocsátásával a mi állami növénykísérletező állomásaink is foglalkoznának.

Körte alanyok nagyon alkalmasak a körte vadoncok, birs, berkenye és a galagonya. A körtevadoncok éppen úgy, mint az alma vadoncok is, magból neveltetnek s kiválóképpen magas törzsekre, nagy alakokra és oly fajtákra alkalmazandók, melyek birsen nem jó fejlődést mutatnak. Ezek erőteljes fák adnak s hosszú életűek, melyek azonban nagyon mély talajt igényelnek, mert hosszú czölöpszerű gyökérük igen mélyen lehet az altalajba. A birsre nemesített fák gyengébb növést mutatnak, de előbb hoznak gyümölcsöt és melyek hasonló viszonyok mellett szebbek és zamatosabbak, azonban a talajnak jónak és táplálónak kell lenni, különben ezen körték hamar visszafelődnek. Hol ily talajjal rendelkezünk nagyon czélyszerű birsbe nemesíteni nem túl nagy alaku és erősen fejlődő fajtákat. A berkenye igen jó, de eddig kevésbé alkalmazott alanya a körtének, mely a kevésbé erőteljes és nedvesebb talajban is elég jó fákot szolgáltat, ott hol sem a vadoncok sem a birs nem díszlenek; csak hogy bizonyos meletet kíván, tehát enyhe fekvésű helyeken alkalmazandó. Zordabb éghajlat alá és rosszabb talajra a galagonya kitünően alkalmas, az erre nemesített fa ugyan lassabban fejlődik, kisebbre nő meg, de nagyon tartós lesz és viharedzett.

A tóiszap felhasználása. Késő őszzel és télen szokták leginkább a tavakat tisztogatni és az iszapot belőlük kihányani, nehogy nagyobb csapadékok alkalmával kiáradjanak a tavak s elöntse a szomszédos földeket vagy utakat. Az iszapot lehetőleg azonnal fuvarozzuk el, de ne használjuk mindjárt fel a kertben, hanem komposztírozunk azt és a tél folyamán, ha lehet többször is lapátoljuk át e rakásokat és hogyha keményre volnának azok fagyva, csakánynyal vágjuk azokat darabokra. Így kezelve kifogy az iszap, az egyes darabok közé levegő hatol, mely az elmállást s élenyedést előmozdítja és a kén-tartalom elpárolgását is elősegíti. A komposzt rakások ne legyenek 60—75 cm-nél magasabbak és évente legalább 4-szer megforgatandók. Ha az iszap növényekre káros vegyeket, különösen vasokszidokat tartalmaz, akkor mézsporrall kell reagenként keverni, mert a maró méz közömbösíti — hatástalanná teszi — a káros vegyületeket s egyben a komposzt mézst tartalmát is növeli. Így két év alatt kitünő laza, porhanyó komposzt, azaz keverék-trágyát nyerünk, melyet kertünkben kitünően értékesíthetünk.

Kelkáposztamag nyerése. Hollandia éjszaki vidékének keltermelői nagyon gondosan termelik e zöldség magját és ha saját termésük nem elegendő, vagy bármi módon tönkre ment, inkább vesznek a szomszéd termelőtől ötszörös árban magot, mint kereskedőtől. Ugyanis a kereskedő a magot elvetteti júniusban a szabadban. Októberben ezen növények még nagyon idétlen kis fejeket képeznek s ellesznek a szabad talajban pa ántázva, hol áttelelnék, tavasszal már nem képződik tovább a fej, hanem szárba megy a kel (néhol olasznak is hívják nálunk) és virágozni kezd, de magja nem kedvelt, mert valószínű, hogy szinte csak kis fejű utódok származnának belőle. Viszont a keltermelő parasztagdák kétféle magtermelési módszert követnek. 1. A legszebb, legnagyobb és legkeményebb hibátlan fejeket már a termés betakarítás előtt a földön kiválasztják s vagy ott hagyják kitelelni a szabadban, avagy haza hozzák a tél beállta előtt s kiültetik szoroson egymás mellé a kertben körülrajják lécczel s ha már a fagyos idő kezdődik betakarják földdel. Tavasszal a földtakaró elvételük s a kel magára lesz hagyva mig csak a magot nem kell leszedni. 2. Északhollandia parasztja egy e czélra fenntartott pajtában helyezi el egész kel termését s miután a tél folyamán azt gyakran válogatja eladásra vagy evésre, alkalma van a legszebb és legtömtebb fejek kiválasztására. Tavasszal ezen kiválogottakból

a legeszebbeket szánja magnak, ez alkalommal leginkább arra néz, hogy a takaró leveleknek a fej alatt a lehető legnagyobb számú főbordájuk legyen, de lehetőleg kevés számú legyen a takaró levél, nagy, nehéz és jól zárt legyen a fej. Az így kiválasztott fejeket alul a torzsánál késsel kissé bevágják és homokba helyezik hol hamarosan kezdenek gyökeret fejleszteni, midőn is ezekkel együtt a szabad földbe el lesznek ültetve. Bizonyos idő múlva megnyílnak a fejek s vagy azok közepén vagy oldalán szárba megy a kel, virágot s utóbb magot hoz. A szár kibuvását megkönyvendő egy keresztvágást szoktak csinálni a fej bubján. Vajjon a fej tetején vagy oldalán fejlődő szárnak magja értékesebb-e ez vita tárgyát képezi s maig nincs eldöntve.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

SZESZ.

A szeszüzlelben e héten élénkebb kereslet uralkodott és szilárdabb irányzat folytán a szeszárak úgy azonnali mint későbbi szállításra drágább árban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 222.50—223.— kor., adózatlanul 83.50—84 kor. mig ellenben kisebb tételek drágább árban kelttek. Másodkézből februári szállításra olcsóbb árban volt ajánlva.

Denaturált szesz változatlan és hordóval együtt kötésre 74 koronáig kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínálat gyérebb és miután a vételkedv élénk campány-szállításra 77kor. flx árban és 1.75—2 kor. jegyzésen alól történtek zárlatok. Új termelési idényre e héten csaa kevés üzlet létesült.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 77.—78.—K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	223.—223.50 K
Finomított szesz adózatlan	84.—84.50 »
Élesztőszesz adózva	222.50—222.75 »
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyers szesz adózva	221.—221.50 »
Denaturált szesz	73.—74.— »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. február 23-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekben 175 szekér réti széna, 19 szekér muhar, 14 szekér zsupszalma, 32 szekér alomszalma, 2 szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 15 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként állérben a következők:

Réti széna I. r. 900—1000, réti széna II. r. 660—860, réti széna csomagolásra 500—500, muhar 840—1040, zsupszalma 380—500, alomszalma 300—400, takarmányszalma 400—440, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 860—1060, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 480—520. Összes kocsiszám 260. Összes súly 312.000 kilogramm.

LISZT.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősi.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.60, 1. sz. lángliszt 34.00, 2. sz. lángliszt 33.40, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.80, 4. sz. zsemlyeliszt 32.20, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.60, 6. sz. kenyérliszt 31.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 30.40, rozsliszt I. 29.80, rozsliszt II. 28.00, rozsliszt III. 28.20, korpa, finom 16.80, korpa, durva 16.80 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1912. február hó 22-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen csak jelentéktelen változás mutatkozik az árfolyamokban, nevezetesen az áprilisi buza teljesen változatlan maradt, az októberi buza 1 fillérrel, az októberi rozs szintén 1 fillérrel gyöngült, az áprilisi rozs 1 fillérrel, az áprilisi zab 1 fillérrel, az áprilisi zab 1 fillérrel, a májusi tengori 3 fillérrel javult.

Kötetett:

Buza. *Tiszavidéki* 150 mm. 82.5 kg.-os 24.50 K, 100 mm. 81 kg.-os 24.50 K, 1000 mm. 81 kg.-os 24.45 K. 100 mm. 81 kg.-os 24.25 K, 100 mm. 81 kg.-os 24.20 K, 300 mm. 80 kg.-os 24.45 K, 100 mm. 80 kg.-os 24.05 K, 300 mm. 80.5 kg.-os 24.20 K.

Fehérmegyei 100 mm. 80 kg.-os 24.10 K, 2000 mm. 79.5 kg.-os 24.25 K.

Bánsági 150 mm. 79 kg.-os 23.90 K, 3170 mm. 78.8 kg.-os 23.70 K, üzőkvégű.

Bácskai 3150 mm. 78 kg.-os 23.90 K, 1550 mm. 78 kg.-os 24 K.

Obecsei 4000 mm 78 kg.-os 23.90 K.

Felsőmagyaro zágr 1150 mm. 81 kg.-os 24.20 K, 100 mm. 80 kg.-os 24.15 K, 100 mm. 80 kg.-os 24.15 K.

Szerb 2000 mm. 76 kg.-os 22.80 K.

Raktári 250 mm. 77 kg.-os 23.20 K.

Rozs. 100 mm. 20.70 K, 300 mm. 20.70 K,

300 mm. 20.70 K, 200 mm. 20.75 K, mind kp. p. mellett.

Zab. 100 mm. 20.40 K, kpf. mellett.

Taka mányárpa. 100 mm. 19.40 K, dohos.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23.58 K
Buza májusra	23.44 »
Áprilisi rozs	21.24 »
Zab áprilisra	20.46 »
Tengeri 1912. májusra	17.87 »

Készáru-tőzsde 1912. február hó 22-én.

Fajta	Hektoliteren-kint suly kilogrammban		Hektoliteren-kint suly kilogrammban	
	100 kilogramm készpénz ára Budapest	Kor-tól Kor-ig	100 kilogramm készpénz ára Budapest	Kor-tól Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.60
"	76	—	80	23.70
"	77	—	81	23.80
"	78	23.25	23.55	82
Fehérmegyei	75	—	79	23.45
"	76	—	80	23.60
"	77	—	81	23.70
"	78	23.15	23.40	82
Postvidéki	75	—	79	23.45
"	76	—	80	23.60
"	77	—	81	23.75
"	78	23.15	23.40	82
Bánsági	75	—	79	23.60
"	76	—	80	23.70
"	77	—	81	—
"	78	23.25	23.55	82
Bácskai	75	—	79	23.60
"	76	—	80	23.70
"	77	—	81	—
"	78	23.25	23.55	82
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)				20.90
Árpa takarmányárú elsőrendű				20.60
" másodikrendű				20.80
Köles				20.90
Zab elsőrendű (új) középminőségű (új)				20.20
Tengeri belföldi új román v. bolgár				18.80
Repeczkaposzta				—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruktárak és szövetkezési gabonaráktárak gabona és őrlményforgalmáról és készleteiről.

1912. febr. 10 től 1912. febr. 17-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. febr. hó 10-én	626722	242994	118401	280270	85641
Béta- 1912. febr. 10-től rozás/1912. febr. 17-g	21634	1825	3641	17033	17048
Kitá- 1912. febr. 10-től rozás/1912. febr. 17-ig	55925	4893	14288	24761	26257
Készlet 1912. febr. hó 17-én	592431	240426	107774	272542	76427
II. Az 1912. február hó 17-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruktárak					
Barcs	21169	2329	343	16757	12101
Berettyóújfalú	3013	209	341	680	622
Békéscsaba	62159	271	556	2735	622
Brassó	8423	380	5311	16004	6548
Budapest	91276	110852	4259	90392	199
Csákiornya	8324	2154	920	2709	1540
Czegléd	—	—	—	—	—
Debrecen	26992	36886	2000	526	618
Déaványa	10161	1552	351	1501	586
Érmihályfalva	5468	9549	—	78	441
Flume	16987	943	13858	12320	31704
Győr	191	2956	1380	325	—
Kaba	1472	168	204	149	—
Karczag	14193	—	—	—	—
Kassa	4991	1724	3800	4089	78
Kisujváros	42429	1064	367	986	585
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	14874	1188	1758	5812	150
Marosludas	6093	1189	4019	3684	1802
Maros-Vásárhely	—	—	—	—	—
Mátészalka	2540	396	23	2521	81
Mezőkaszony	—	—	—	—	—
Mezőtúr	18048	2018	936	2436	867
Miskolc	6475	3889	14259	3640	—
Nagybecskerek	18759	233	—	3538	727
Nagykanizsa	—	—	—	—	—
Nagykaroly	14623	4097	2217	1932	950
Nagyszalonta	19853	130	90	2599	1
Nagyszombat	3881	1004	101	8623	665
Nagy-Várad	15518	2730	1230	1574	426
Nyíregyháza	14853	22556	675	550	1585
Nyitra	796	57	4034	936	478
Pancsova	6988	—	—	—	1411
Pozsony	10919	7464	23192	1127	—
Szarvas	12075	—	527	319	303
Szatmár-Németi	13885	4407	155	14932	993
Szeged	2215	1277	102	1328	1427
Szombathely	1526	—	9492	1075	—
Temesvár	6763	27	1595	17641	148
Versecz	21191	—	1902	861	2636
Észék	250	—	—	800	—
Sziszek	893	—	31	10208	6183
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	2386	—
B) Szövetkezési gabonaráktárak.					
	16951	1007	4765	4687	484

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felölös szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társ szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Tolnamegyében mintegy 1400 m. hold **elsőrendű szántóföld**, **Biharmegyében** 560 m. hold **többnyire szántó-föld egy tagban**, avagy kisebb-nagyobb részletekben eladó.

Dunántuli megyékben több kisebb-nagyobb birtok eladó.

20.000, továbbá **15.000** holdas birtok **megvételre** kerestetik, melynek tulnyomó része jóminőségű szántóföldnek kell hogy legyen. Czukorrépatermelésre kiválóan alkalmas **kb. 15.000 holdas** birtokot hosszabb időtartamra hasznóbérletre keresünk.

Magyarország északi részén nagy kiterjedésű erdőbirtok eladására nyertünk megbízást, melyből a szántóföld mintegy 3000 holdat tesz ki. Az erdő külön is eladás tárgyát képezheti, mely erdő nagy része szántófölddé alakítható.

Parcellázásra alkalmas birtokot veszünk.

Ajánlunk a legkitünőbb **quedlinburgi répamagokat** és pedig **vauriac, oberndorfi, eckendorfi, olajbogyó sárga, Mamuth** vörös takarmányrépamagokat. Arankamentes eredeti **Stájer lóherét** és luczernát, a legnemesebb fajokat gondosan tisztítva és kiválóan **csiraképeseket.**

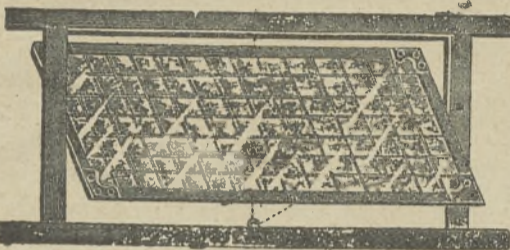
Szállítunk mindennemű **gazdasági gépeket, olajat, zsiradékot, mütrágyát, raffiháncsot, kékkövet, zsákot és ponyvát.**

Birtokokra törlesztés **kölcsönt és mezőgazdasági hitelt** nyújtunk előnyös feltételek mellett.

A „Nemzeti Pénzváltó r. t. Parcellázó osztálya“ BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. ♦♦ (HAAS-PALOTA.) ♦♦

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

Arjegyzék
küld:

akác,
gledicsia,

nemes gyümölcsfa,
vadoncz és szőlővesszőről.

Ungvári László
Cregléd.

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel kitüntetve, megvételre ajánlja **Kubicek Ferenc** földbirtokos, **Cellechovitz**, Prossnitz mellett **Morvaországban**,

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vaskazeták új és használt, 100 pár díszlőszerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésűek, mindentéle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarakók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmak, zöld munkás-zubbonyok, mindentéle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelőszarak, Candage-ok és mindentéle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20745. — A küldemény utánvétel esztrőzöttetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

Termeljünk többet!!

Ha kukoriczatermelésének jövedelmét tetemesen fokozni óhajtja, rendezkedjék be a kitünően bevált, gépüzemű **amerikai rendszerre. Vesse kukoriczáját az**

„Avery Junior Planter“

preciziós négyzetültetővel, művelje az

„Avery Junior Weeder“

rugalmas fogu gyomirtó és porhanyító géppel s a fejlődés későbbi időszakában az

Avery Junior Cultivator

kapálógéppel.

Tetemes mag- és munkamegtakarítás, a kézierő teljes kiküszöbölése és fél költség mellett dupla termést fog elérni.

Fenti eszközök kizárólag cégünknel kaphatók.

Kérjen ismertető leírást.

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Székely vetőmag
 kapható vevő zsákjaiban,
 ab vasut, métermázsánként
24 K-ért utánvétellel
Intze Kálmánál, Uzon
 (Háromszék megye).

SIMON PÁL-féle
Hotel Páris Szálloda
Budapest,
Váci-körút 25. sz.

Kényelmesen berendezett
 szálloda. — Szoba árak 3
 koronától felfelé villany-
 világítással és kiszolgálás-
 sal. — Ujjonnan átalaított,
 kitűnő vendéglő és kávé-
 ház. — Földszinten sör-
 csarnok és „Bacchus” pin-
 ceze. — Előnyös árak.

MILL TELEP
NAGYOSZ
 KÖZÉPEUROPA
 LEGNAGYOBB
**SZŐLŐ-
 IS-
 KO-
 LÁ-
 JA.**

Galambos Sándornál, Obecsén
 kapható

elsőrendű arankamentes
Luczernmag,

azonnali vagy tavaszi szállításra.
 Ára kilogrammonként **1 korona**
40 fillér (50 kg. és azonfölül
 vételeknél). **Lucz rnasom** tar-
 lóit az obecsei előjáróság lépés-
 ről lépésre tüzetesen átvizsgálta
 és hivatalos bizonylattal igaz-
 zolta annak

arankamentességét.
 A ki teljesen megbiz-
 ható forrásból kiváló minő-
 ségű gyökeres szőlőoltván o-
 kat akar beszerezni, kérjen
 tőlem árjegyzéket.

Préselt
buzaszalmát
 és
zabszalmát
 szállít elsőrendű mi-
 nőségben és legol-
 csóbban
Ehrenreich Béla
Zombor.

Eladó.

Sorfának való 3-4 éves
 jegenyefa; 4000 drb fe-
 kete; 500 drb sörcea és
 6000 drb sudár jegenye.
 Venni szándékozónak
 készséggel szolgál felvilá-
 gosítással a **faddi gaz-
 daság.** Posta és távirda
Fadd (Tolna m.).

Olcsó birtokok

Budapest közelében el-
 adók. Tanyaföldek és kas-
 télyok, beltelekkel, község
 közelében, szőlőtelepek, ki-
 sebb és nagyobb. A szol-
 noki vonalon felszállás,
 Nagykatán leszállás. Aján-
 latok **Váci József** köz-
 vetítőhöz **Tápiócsike**
 kéretnek.

Duppau zab,

bétermő, 52 1/2 kg. hektó-
 literenként. Kitűnő minő-
 ségű és színű vetőmagnak.
 Ameddig a készlet tart.
 kapható a simongáti ura,
 dalomból mm.-ként **24 K-ért**,
 vevő zsákjaiban, utánvét
 mellett vagy előre fizetve.
 Legkisebb rendelhető quan-
 tum 5 mm. **Simongáti**
**uradalom felügyelő-
 sége, NAGYATÁD** (So-
 mogy megye).

Alcsuthi
tengeri vetőmag
 eladó.

Bővebbet gróf **Stubenberg**
József székelyhídi uradalma.

Megvételre keresünk

75 q fehér lófogú
amerikai tengerit
 *** **vetési célra** ***
 garantált csiraképesség meg-
 határozása mellett mintázott ár-
 ajánlatot kér: **URADALMI**
INTÉZŐSÉG, Mikospusztá,
 per Zalabér.

Diszkerkedvelők

kérjenek árjegyzéket az
 első magyar diszfenő fa-
 iskolától. Tulajdonosa **Co-
 pony Ede Körmend.**
 120 fajta tülevelűfák, lomb-
 fák, sorfák, diszcserezék
 kaphatók.

Diófát

eladók. Ár: 200 centimé-
 teres 60 fillér, 150 centi-
 méteres 50 fillér. Faiskola:
 Gönyű. Megrendelhetők:
Illárfy Ede Budapest,
 I., Atilla-utca 35.

Steier vörös lóheremag,

eredeti vetés, magas fekvésű vidékről, viharálló, selyemmentes,
 származása bizonyítvánnyal igazoltatik, plombálva küldetik szét,
 50 és 100 kg. mennyiségben, 2-20 koronával kilogrammonként,
 zsákkal együtt, míg a készlet tart, Graz déli-vasut Állomásról.
 500 kg.-os rendelésnél 2.10 korona, 1000 kg.-nál 2.05 korona.
 Tisztaság, csiraképesség és származás garantáltatik. Minta kivá-
 natra ingyen küldetik. **Verband der landwirtschaftlichen**
Genossenschaften in Steiermark Graz, Franzensplatz 2.

Lovak nehéz lélekzetvétele,

krónikus köhögése és katarusa, kemény tüszögése és a lóta-
 kony gyógyítható. Díjtalan felvilágosítás nyerhető a legújabb
 eredményes gyógyeljárásról az inpok és a ostilok bénaságot
 illetőleg.

Löwen Apotheke Dresden 116.

SORFÁK UTAK MELLÉ.

Kanadai és pyramis (jegenye)
 nyár 3 m.-nél magasabb. Egész-
 séges, egyenes növés, kapható

Főhercegi erdőgondnokság,
Tököspusztá, u. p. Zellye (Baranya m.)

BIRTOKOK bérletre és
 eladásra
 nagy számban vannak bejelentve **Poszvék**
Nándor gazdasági szakirodájánál Szatmá-
 ron. Közvetítés a legszolidabb alapon.

„QUADRÁT” EGYETEMES
**TENGERI-
 MŰVELŐ.**

Mint három vagy négy soros
 □-es fészekvájó és kapalógép
 az egyedüli eszköz, mely a hazai viszonyok között, de különösen
 nehéz művelési talajokon, a négyzetes tengeri művelés pontos és
 olcsó keresztülvitelére alkalmas. **SZABADALOM** a világ összes
 agrikulturnál államaiban bejelentve.
Megrendelhető:
Andrényi Károly és Fiai vasnagykereskedő cégnél,
NAGYVÁRADON.
 Kívánatra prospektus bérmentve.

**NAGYENYED-
 re**
 Alsófehér m.

forduljon minden
 érdeklődő, ki sulyt
 fektet elsőrendű
 fajliszta anyagra

Gyümölcsfacsemelék,
 sötányfák, diszcserezék, tülevelűek, ker-
 tészövények, boggyógyümölcsiek stb.
SZŐLŐOLTVÁNYOK
 (elsőrendű áru) európai és amerikai
 sima és gyökeres vesszők. Ortkató
 diszárjegyzék kívánatra ingyen. —

FISCHER és Tarsai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

Polgár Sándor

m. kir. szabadalmat nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-Körút 50. sz.

Legelőnyösebben be-
 szereshetők orvosi, se-
 bézsi és betegápolási
 eszközök, Gummiárúk,
 Suspensorium, Irrigator
 feccskendők stb., leg-
 újabb találmányu cs.
 és kir. szabadalma-
 zott **Polgár-féle** sérv-
 kötők, has- és köldök-
 kötők. — Valódi fran-
 czia különlegességek (öv-
 szerek). — Részletes
 képes árjegyzék in-
 gyen és bérmentve,
 csak megadandó, mily
 tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve
 16302 sz. a.
 (Fenti címre ügyelni
 tessék.)

Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:
 Készlet gyökeres 1/2 millió. Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve! Sima-készlet 2 1/2 millió.

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ:				
Erdei (fehér Bakar) ... fehér	6.—	50.—	1.20	9.—
Erdélyi Leányka ...			1.60	14.—
Ezerjő ...	8.—	70.—	1.—	6.—
Fehér Bogdányi dinka ...	8.—	65.—	1.40	10.—
Furmint ...	6.—	50.—	1.20	8.—
Mézesfehér ...	6.—	50.—	1.20	9.—
Mirkováci ...			1.40	12.—
Mustos ...	6.—	50.—	1.40	10.—
Olasz rizling 1 éves ...	4.50	35.—	1.—	5.—
Pozsonyi fehér ...			1.80	14.—
Rajnai Rizling ...			1.50	10.—
Rakk ...			1.50	10.—
Rulandi ...	7.—	60.—	2.—	15.—
Szerémi zöld ...	6.—	50.—	1.40	9.—
Szlanka menka ...	8.—	70.—	1.50	10.—
Zöld Sylváni ...	6.—	50.—	1.50	12.—
Bogdányi dinka ... piros			1.80	14.—
CSEMEGEFAJ:				
Chass. blanc. croquant fehér	9.—	70.—	1.50	10.—
„ Fontainebleau ”	10.—	80.—	1.50	12.—
„ Gama Drome ”			2.—	16.—
„ Napoleon ”	12.—		2.50	18.—
„ Fontain. rose ... piros	10.—	80.—	3.—	20.—
„ rouge ”	10.—	80.—	2.50	16.—
„ Imperial rouge ”	10.—	80.—	2.50	16.—
„ Negropont ”	10.—	80.—	3.—	20.—
„ Tokaj angevine ”			3.—	20.—
„ rouge croquant ”	9.—	70.—	1.50	10.—
A szőlőfaj neve			2 éves gyökeres	Sima
			száza ezre	száza ezre
			korona	korona
Kövídinka ... piros			—	1.40 9.—
Szlankamenka ...			8.—	70.— 1.50 10.—
Tramini ...			7.—	60.— 1.80 14.—
Kadarka nemes ... fekete			6.—	50.— 1.50 8.—
Nagyburgundi ...			6.—	50.— 1.50 10.—
Oportó ...				1.50 10.—
A szőlőfaj neve			2 éves gyökeres	Sima
			száza ezre	száza ezre
			korona	korona
Muscat Alexander ... fehér	9.—	80.—	1.50	12.—
„ Lunel ...			2.—	14.—
„ Ottonel ...			1.80	12.—
Musc. frontignon rouge piros			2.—	16.—
„ Hamburg ... fekete	15.—		4.—	30.—
Calabiai ... fehér	12.—		3.—	20.—
Csabagyöngye ...	30.—		7.—	50.—
Ezredéves Emlék ...	15.—		3.50	25.—
„ 1 éves ”	10.—	70.—		
Ferdinand Lesseps ...			4.50	30.—
Genuai óriás ...			3.50	25.—
Kossuth Lajos ...	15.—		4.—	30.—
Madelaine angevine ...	10.—	80.—		
„ royal ...			2.50	16.—
Passatutti ...	10.—	80.—	1.80	12.—
Rosa minna di Vacca piros			3.—	25.—
Vegy. csemege exquisit fajok ...	8.—	80.—	2.50	20.—
„ kiváló jó ”	7.—	60.—	2.—	12.—
Izabella ...	8.—	70.—		

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendőek, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajliszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, ősi szedésűek. Megrendeléshez 1/2 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, — többek közt Ófelsége, állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

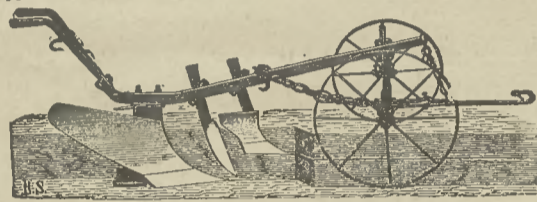
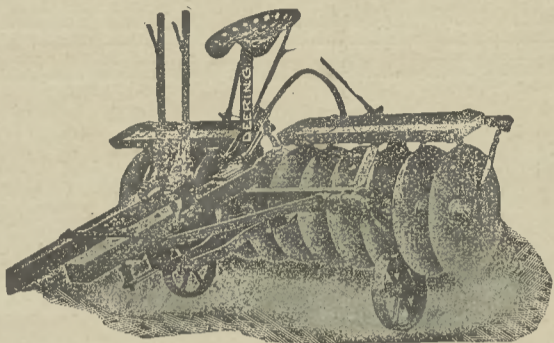
Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle
eredeti amerikai
aratógépek,
gyűjtőgépek,
fűkaszaló-
gépek és

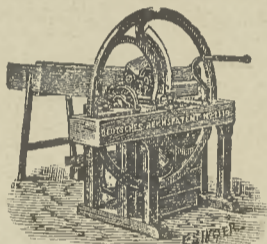
**tárcsás-
boronák**

legkitűnőbb
minőségben,
továbbá a valódi
„Sack“-féle

Valódi SACK-féle aczéleke.

ekék, vetőgé-
pek, grubberek,
boronák, valamint
kitűnő szőlőmive-
lési eszközök,
ugyszintén javított
eredeti „Westfa-
lia“ műtrágya-
szórógépek,

nemkülönben legkitűnőbb szecs-
kavágó- és répavágógépek,
eredeti amerikai „Ohio“ kukori-
cza szártépőgépek (Schredder),
Kayser-féle gabona-centrifu-
gák, „Apollo“ meszelő- és
permetezőgépek, szalmakö-
télfonó gépek és mindenféle egyéb
legelsőrendű gépek és eszközök.

MUSCAT OTTONEL

Gyökeres (2 éves) minőségben 500,000 darab.
Sima minőségben 2.000,000 darab van eladó.

Gyökeres (2 éves) rendkívül erős példányok 1000-ként 60 kor-
Dugványról lett szaporítva. — **Sima** (szokvány minőségű, betegségtől
mentes, 55 cm. hosszú) 1000-ként 12 kor.

Gyökeresből 100, simából pedig 500 darabnál kevesebbet nem adok el.
10—25—50—100,000 darab vételénél megfelelő engedményt adok.

A **Muscat Ottonel** egészséges, buja növési, bősérmű, virágzaskor ritkán rug és csak nagyon
esős időben rothad; e mellett korai faj, úgy, hogy szeptember 20—25-én szüretelve, a kloster-
neuburgi mustmérőn 23, de sokszor 24—26% cukrot is mutat. A szőlő zamata felsőleges, ugy-
annyira, hogy e részben egész bátorsággal minden más muskotály fölé helyezendő. Csemegé-
nek — mert fejedelmi illata van — rendkívül alkalmas. Mi Wienben 80 fillér, de sokszor
1 koronáért is el tudtuk adni kilóját. Rendkívül édessége és zamata folytán silány mustok,
illetve borok feljavítására ennél alkalmasabb anyagot eddig a szőlőszet nem mutatott fel; épen
ezért a 2 éves gyökeres vesszők olyan mult évi vagy 2—3 éves telepítés pótlására, mely
20—30% vagy még ennél is nagyobb hiányt mutat, rendkívül alkalmas, mert vele terméstin-
ket, illetve borunkat még egyszer olyan értékűvé tesszük.

Fenti fajnál a híres **piros Delaware** legalább is 50%-kal csekélyebb értékű. Az **Ottonel**-
nálam ma már 80 katasztrális hold áll művelés alatt és borát mint félaszat ez évben waggon-
számra is eladtam és el tudom adni minőség szerint 80—100 koronáért, kicsinyben pedig minő-
ség szerint 120—150 koronáért. Emé faj sima vesszejét ojtványtelepek 25—50,000 számra rendelik.

Gzim: **Unghváry László** szőlő- és borgazdasága, Czegléd.

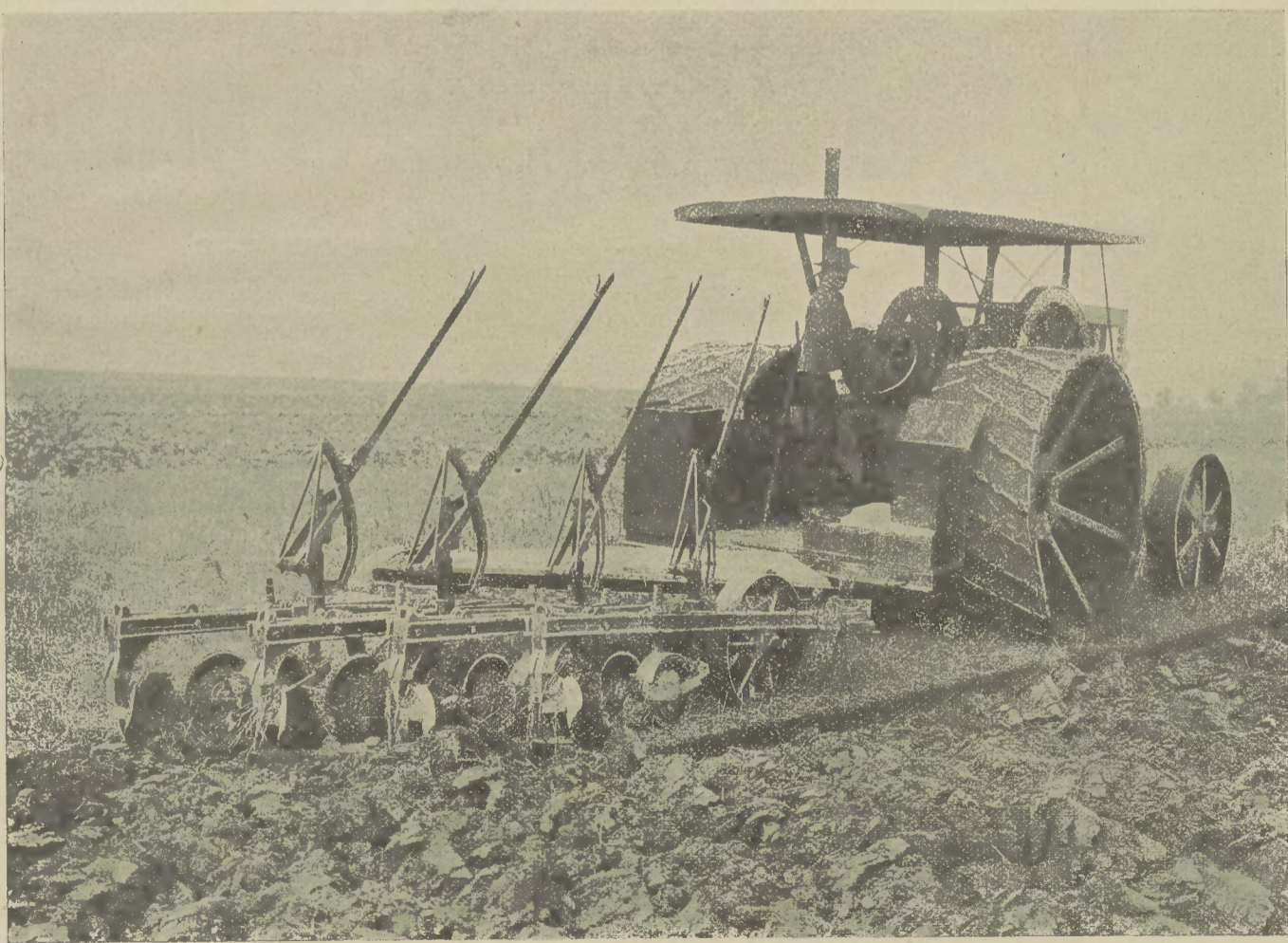
680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy
közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság
előtt utáncépeletünk.

**Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a
STERN-féle szab. dobkosár-betétléczezel.**

Kérdezősködére ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI.,
Gyár-utca 5. sz.

25 lóerős benzinmagánjáró 4 vasu ekével nehéz magyar talajban.

A szántási üzemeltetés holdanként a minimumra redukálódik.

Biztos üzem! Szén- és vízfűvarozás feleslegessé vált.

Referenciákkal és ajánlattal szívesen szolgál:

INTERNATIONAL HARVESTER COMP. OF AMERICA

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-UT 98. SZÁM.

Az I. H. C. amerikai BENZIN MAGÁNJÁRÓ (TRACTOR)

a legolcsóbb szántógép,
mely 20, 25 és 45 tény-
leges lóerőben készül.
20 HP tractor 3—4 vasu
25 HP tractor 4—5 vasu
45 HP tractor 7—8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két
év óta működik Magyar-
országon és mindenhol
kitűnően bevált. Benzin-
magánjárónk a legal-
kalkalmasabb gép szán-
tásra, cséplésre és nehéz
terhek vontatására.

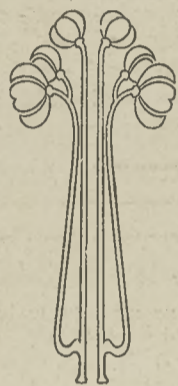
Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Kézi, manilla és „Eagle” aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **35-92.**
NAGELA.

Szőlőoltványtelep r.-t. Gyöngyös

ajánl:

Gyökeres I. oszt. fásoltványt
Gyökeres I. „ zöldoltványt
Sima I. „ „
Gyökeres szépséghibás fásoltványt

Gyökeres I. oszt. riparia portalis vesszőt

Sima I. „ „ „ „

Gyökeres II. „ „ „ „

Sima II. „ „ „ „

Gyökeres európai nemes vesszőt

Sima „ „ „

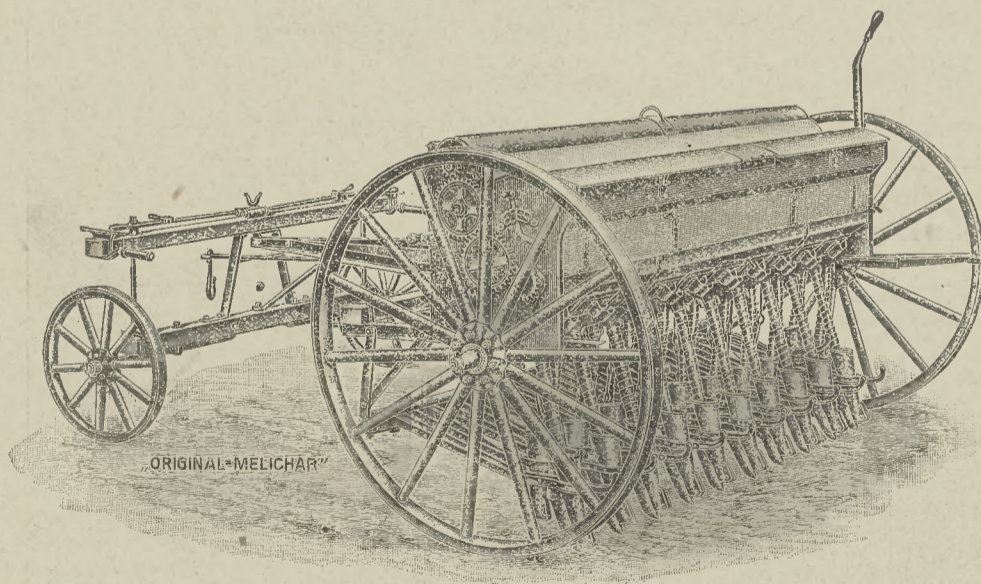
Legolesőbban, legjobb fajokban.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

SZŐLŐOLTVÁNYTELEP R.-T., GYÖNGYÖS.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR”

mely egy és ugyan-
azon vetőcsoroszlyán
át veti a magot és mű-
trágyát. Az **IMPE-
RATOR** vetőszerke-
zete azonos a világ-
== **hirü** ==
UNICUM DRILL
vetőszerkezetével,
mely minden mag-
féleséget tetszés sze-
rinti mennyiségben a
legideálisabb elosz-
tással vet el és az
IMPERATOR mű-
trágyaszóró ké-

szüléke bármely
műtrágyaféleséget
még esomós állapot-
ban és nyirkos idő-
járás mellett is kifo-
gástalan egyenletes-
séggel hint el. Az
IMPERATOR-nál a
csövek eldugulása és
ebből kifolyólag hi-
bás vetés nem fordul-
hat elő. A Melichar
név valamely vető-
gépen egyértelmű a
legmesszebb menő
.. garanciával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Magburgonya eladó,

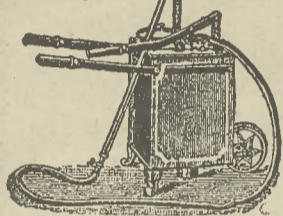
Professor Woltmann-féle első utántermés, az elmúlt évben a peronoszporának valamint a levélfodrosodásnak ellentállott, kézzel válogatva, földmentesen szállít 10 q feletti mennyiségben ab Zalabéri állomás: **Uradalmi intézőség, Mikosd, posta: Mikosdpusztá (Vas megye)** hol bővebb felvilágosítás nyerhető.

Urilak

14 hold beltelken, Nógrád alsó részében, **Kétdodony községben**, vicinális ut mellett, 10 perc vasuti állomáshoz, **eladó.** Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban **636.** szám alatt.

A Heller-féle „KING”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ÉS TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát **nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.** Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviselek kerestetnek

Takarmányrépák,

gazdag termésűek és jól eltarthatók legyenek és lehetőleg sok tápértékkel (cukor) bírjanak. Mind-ezen előnyökkel bír a talaj fölött fejlődő, vöröses-sárga husu

eredeti **friedrichswerthi = takarmányrépa**

„**czukorhenger**“ (Zuckerwalze).

A „Zuckerwalze” dugványozásra is nagyon alkalmas. Jó csiraképes, utolsó évi mag mázsája 125 márika, kisebb mennyiségűnél megfelelő ár-emelés. 5 kg.-os postacsomag bérmentve 15 márika. Bővebbet tartalmaznak a tudósítások, melyek ingyen és bérmentve küldetnek felhívásra.

Domäne Friedrichswerth 69 (Thüringen), Domänenrat Eduard Meyer.

Alagsövezést, nyíltcsatornázást, töltésépítést, halastóépítést,

Bolgár-rendszerű öntözési berendezését a legolcsóbb és legrövidebb idő alatt, tervszerinti kivitelét

elvállalja: **KOVÁCS ANDRÁS** végzett vízmester és okl. műkertész. Kulturmérnökségtől hosszabb gyakorlat-tal. Megkeresések **ALSÓELEFÁNT,** Nyitra megye czimzendők. : :

Amerikából a leghíresebb magte. magtengeri

nyésztől közvetlenül szállított **eredeti** lófogó első évi utántermése, gondosan kiválogatva, kapható 3 válfajban, nevezetesen: 1. „Yellow Dent Ear” sárga lófogó. 2. „90 Dey Ear” korai sárga lófogó és 3. „Boone County special Ear” fehér lófogó. A múlt évi abnormis szárazság dacára is 1200 □-öln termett: az 1. szám alatti fajból 2214 kg., a 2. alattiból 1692 kg. és a 3. számából 1537 kg. csöves tengeri (hazai fajból csak 1080 kg.) Márciusi szállításra — kilogrammonként egy korona árban — míg a készlet tart, előjegyzéseket elfogad. **Uradalmi-intézőség, Pélpusztá, u. p. Városhidvég.**

Eladó Champlain tavaszi buzavetőmag

vevő zsákjaiban ab Szigetvár állomás, míg a készlet tart, métermázsánként 30 koronáért. Hektolitersúly 84¹/₂ kg., idei termés kataszteri holdanként 1284 kg. Czim: **Dr. PERCZEL TIBOR Bodorfa,** u. p. **Szigetvár.**

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközölni, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál **Budapest, VIII., Népszínház-uteza 22.** (Polgári serfőzde bérpalota.) Telefon 97—05 interwban. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Zalaigriczei gazdaságomból nemesített mangolicza

(Lincolnshire-mangolicza) malacok 3 hónapos korban, orbáncz és sertésvész ellen beoltva kaphatók, kan 160 korona, emse 130 korona árban s az emsék 14 csecsbimbóval. Eladó lesz továbbá f. évi április hóban, szántelettség okából, 12 darab lincolnshirei kannal felbugatott mangalicza kocza, vemhességért szavatolva, darabonként 240 koronáért. Telivér lincolnshirei malacok már csak a legközelebbi ellésből lesznek rendelhetőek, kan 240 korona, emse 210 korona árban. **TAKÁCS JENŐ, Tapolcza, Zala megye.**

Nagyobb mennyiségű teljesen új, de régebbi modellű

Kéveköti aratógép

szállítószerszeggel és rudhordótaligával **komplett** darabonként 600 korona nettó árban eladó. Ajánlatok **708.** szám alatt kéretnek a kiadóhivatalba. : :

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvák**, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vizvedreket, vizmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménestulajdonosokhoz meg a készlet tart, az alábbi gazdasági vetőmagvak kerülnek, kizárólag gazdák részére eladásra:

Luczernamag, ólomzárólt	q-ként 128 Kor.	zsákkal együtt.
Kevert fűmag	100	”
Mohérmag	23	”
Takarmányrépamag Vauriac	230	”
” Oberndorfi	250	” árban, vevő zsákjaiban Mezőhegyes vasuti állomásra állítva. Az esedékes vételár előzetesen beküldendő.

Ménestulajdonosok igazgatósága, Mezőhegyes.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360—K Tartalékok 2,401.687-53

Összesen: 4,383.047-53 K

Évi feleslegek 1901-től 1910-ig 782.595,53 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjárnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőlöslégből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet főlöslégre határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfőlösléggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687-53 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központ-Tenetekezési Segélyző Társulat utján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközölni, felvételekért fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társula, kebelében minden községben önálló helyiosportok szervezhetők jótékonyozásu működésu. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-ut 1. sz.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZÖR
kevesebb
a gond,
II-SZÖR
kevesebb
a munka,
III-SZÖR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre.
Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üle-
déke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!
Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és bordói port is.

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a
FORHIN-GYÁRTÓL, BUDAPEST,
IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

A Mac LAREN

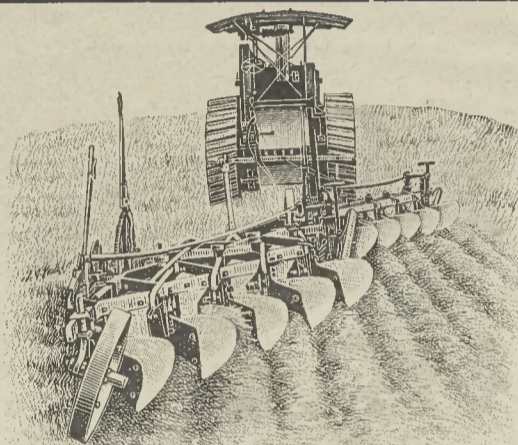
mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi
tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szén-
fogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviseletről, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
gyártott legujabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

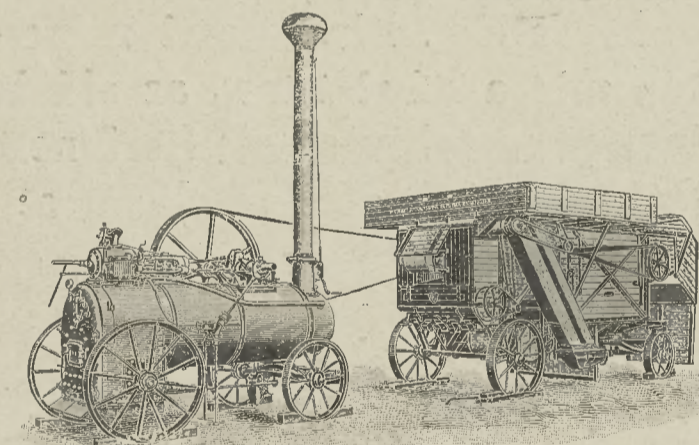
Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszerű

és szab. **„REKORD II“** vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó
üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók,
államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták.

Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körut 32.

